

Ordenem el calaix de sastre de les frases fetes: com podem ensenyar fraseologia a l'aula

Martí Freixas

Universität Leipzig

marti.freixas@uni-leipzig.de

37es Jornades Internacionals per a Professorat de Català
València, 18-21 de juliol de 2023

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

- **Parcel·la del lèxic**: locucions, frases fetes i refranys
- **Contingut fraseològic**: conjunt d'expressions genuïnes d'una llengua
- Les locucions i frases fetes són expressions que sintetitzen en poques paraules un pensament complet i, sovint, complex

LOCUCIONS

Grups de mots presentats en un ordre fix, sovint units per una sintaxi particular (generalment, constituïts al voltant d'un nucli sintàctic) i que tenen un significat no deduïble a partir de la suma dels significats dels mots que els componen
[de vint-i-un botó, ple de gom a gom]

FRASES FETES

Construccions de més de dos mots que tenen com a nucli un verb, que presenten un alt grau de fixació, el significat de les quals no es pot deduir del significat dels seus components de forma aïllada
[anar com anell al dit, fer el fet, oli en un llum, ser el cul d'en Jaume]

REFRANYS (O DITES POPULARS)

Frases amb les quals s'expressa generalment una moralitat, un pensament col·lectiu o un algun aspecte de la saviesa popular. Solen tenir una estructura rimada i transmetre's oralment
*[cel rogenic, pluja o vent;
a l'estiu tota cuca viu]*

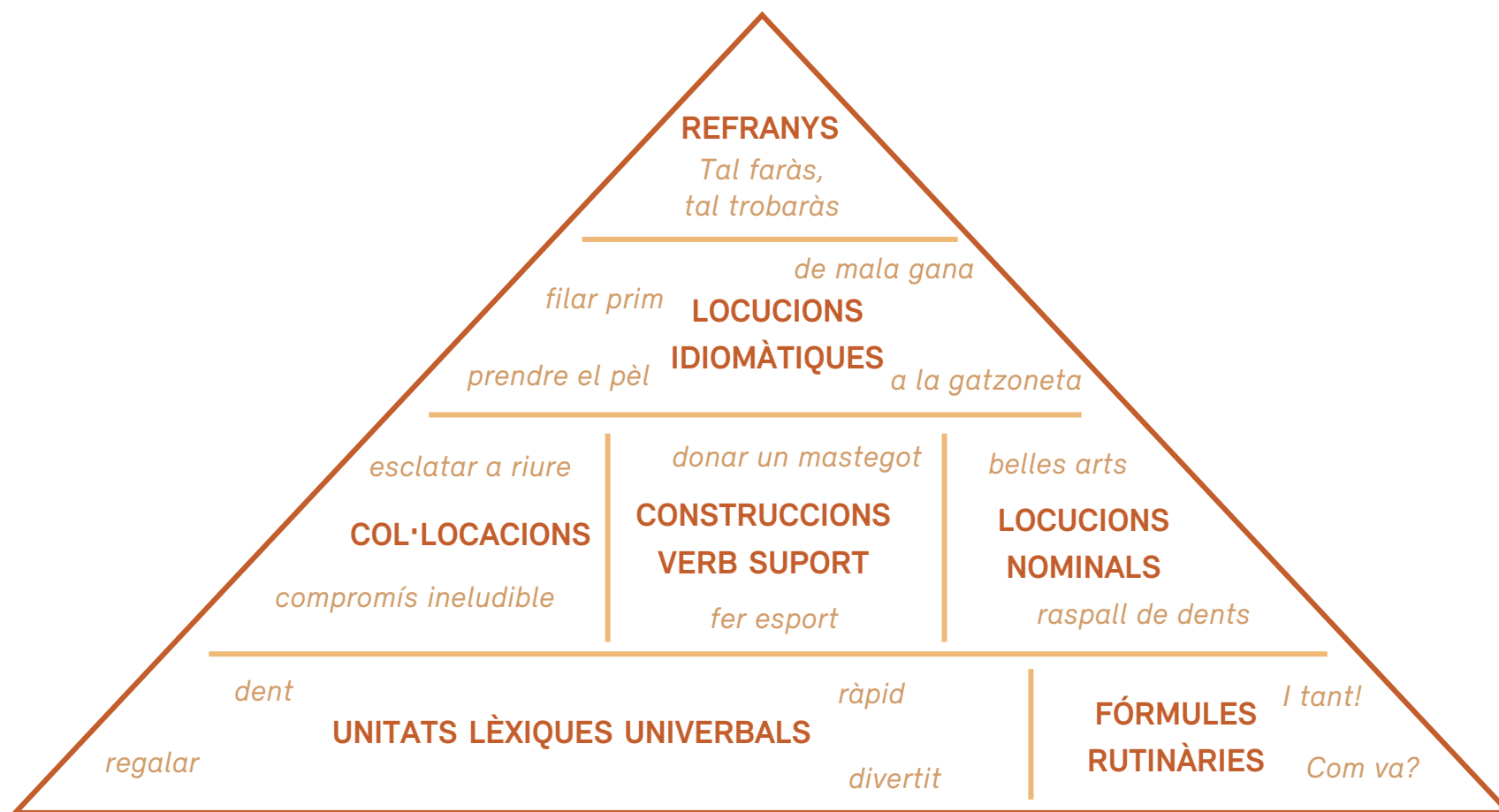
- La traducció literal d'una llengua a una altra no sol funcionar en la majoria dels casos

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

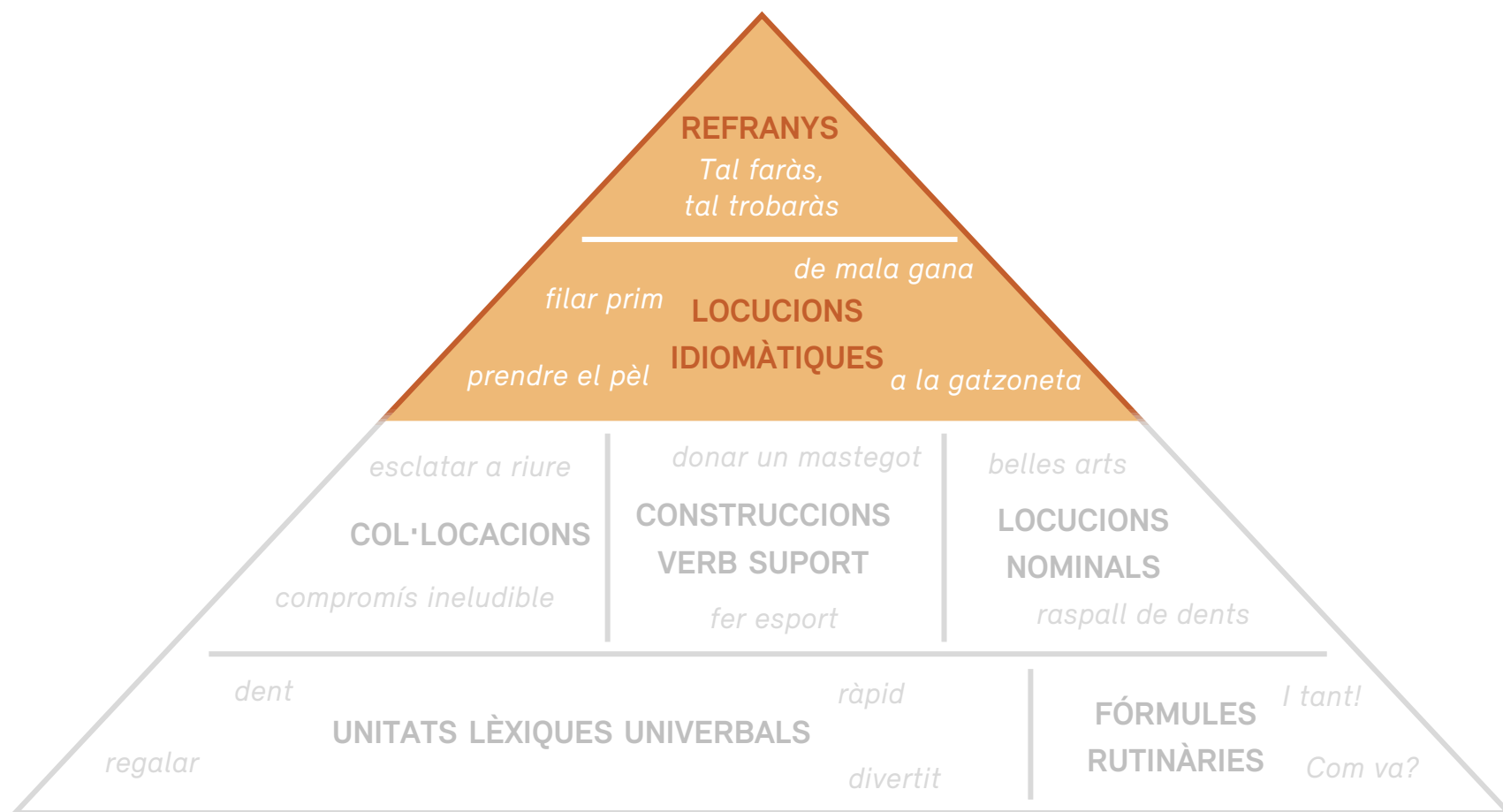
Adaptació de la piràmide lèxica de D'Andrea (2018: 5)

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

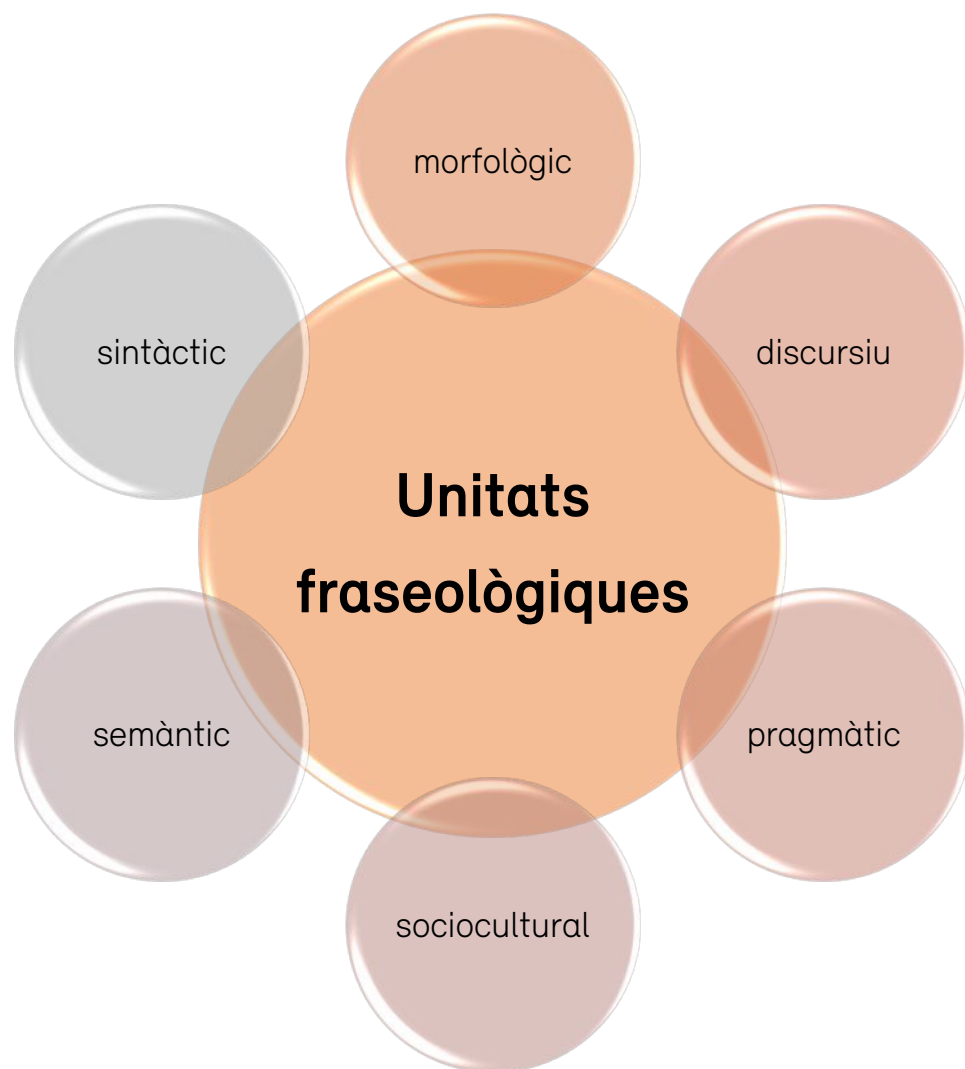
Adaptació de la piràmide lèxica de D'Andrea (2018: 5)

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

— **Estratègia**: ruptura de les regles gramaticals

— Registre eminentment **oral**

«[La fraseologia] permite desarrollar otras competencias como la conciencia y **expresiones culturales** o las **competencias sociales** y cívicas» (Núñez-Román 2015: 159)

«Temos que perder o medo de recoñecer que o dominio da fraseoloxía é **o máis alto nivel de dominio** de calquera lingua» (Ferro Ruibal 1998: 104)

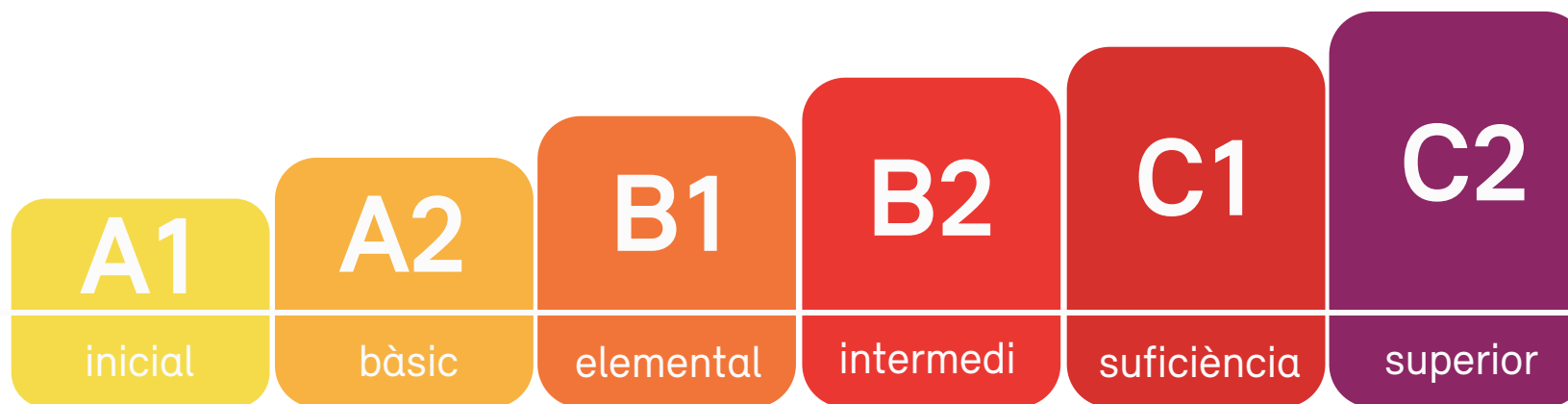
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

«Es necesario seleccionar bien las UF que se van a enseñar en el nivel inicial, intermedio, avanzado y superior, no sólo basándonos en criterios de **frecuencia**, **facilidad** y **productividad** de las UF, sino también teniendo en cuenta el **nivel de competencia de los alumnos**» (Leal Riol 2013: 166)

Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR)

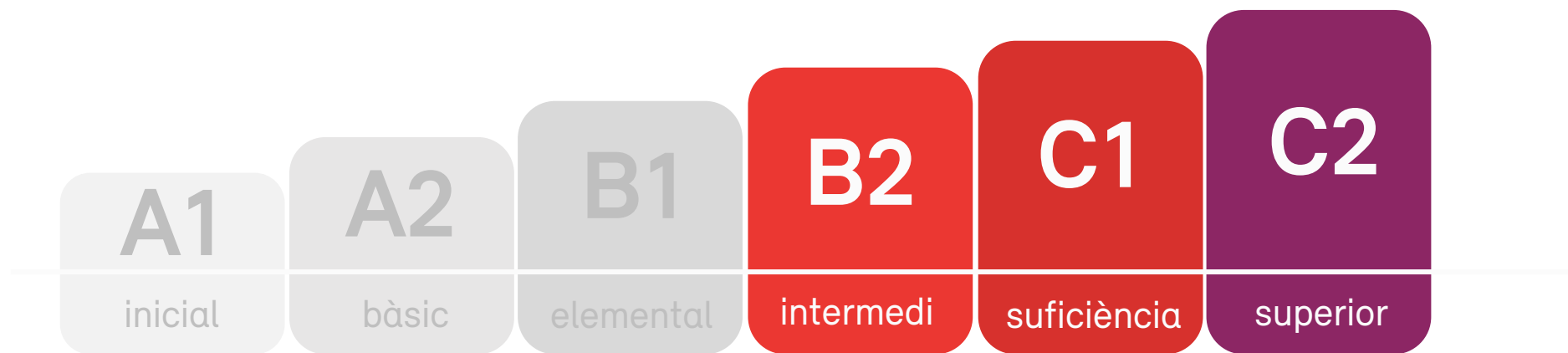
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

«Es necesario seleccionar bien las UF que se van a enseñar en el nivel inicial, intermedio, avanzado y superior, no sólo basándonos en criterios de **frecuencia**, **facilidad** y **productividad** de las UF, sino también teniendo en cuenta el **nivel de competencia de los alumnos**» (Leal Riol 2013: 166)

Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR)

Introducció

Exàmens de certificat

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

B2

69. Quan una persona **no té sentit comú** diem que no té...

- a) dos pams de nas.
- b) dos dits de front.
- c) dos peus a terra.
- d) dos ulls a la cara.

60. Quan diem que algú **ha buidat el pap**, volem dir que...

- a. ha mort sobtadament.
- b. ha gastat tots els diners.
- c. ha vomitat diverses vegades.
- d. ha dit tot el que volia dir.

61. Quan diem que algú **és un cap de trons**, volem dir que és una persona...

- a. molt generosa.
- b. que actua sense seny.
- c. que fa molt soroll.
- d. que parla a crits.

62. Quan diem que un curs ha estat **de pa sucat amb oli**, volem dir que ha estat ...

- a. poc oportú.
- b. molt interessant.
- c. amb massa contingut.
- d. de poca qualitat.

61. Si diem que algú marxa **amb la cua entre cames** volem dir que se'n va...

- a avergonyit.
- b tranquil.
- c esgotat.
- d enrabiat.

62. Diem que algú **va peix** quan...

- a se'n va a pescar.
- b no domina algun tema.
- c amaga alguna cosa.
- d ha begut massa alcohol.

63. Diem que algú **fa el préssec** quan...

- a segueix una dieta.
- b cau en el ridícul.
- c porta roba de qualitat.
- d té la pell delicada.

64. Quan algú **va a les palpentes** és perquè s'ajuda...

- a d'uns bastons per caminar.
- b de les mans per orientar-se.
- c d'un barret per protegir-se del sol.
- d d'una llanterna per veure-s'hi.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exàmens de certificat

C1

54. Si diem que algú *ha lligat caps*, volem dir que...

- a) ha acabat una feina.
- b) ha entès alguna cosa.
- c) ha fet un bon negoci.

55. Si diem que algú *aixeca la camisa* a algú altre, volem dir que...

- a) l'ajuda.
- b) l'enganya.
- c) l'interroga.

56. Si diem que algú *no bada boca* és el mateix que dir que...

- a) no calla.
- b) no menja.
- c) no diu res.

57. Dir que algú *ve de l'hort* és el mateix que dir que està...

- a) al cas de tot.
- b) desinformat.
- c) satisfet.

51. Dir que algú *talla el bacallà* és el mateix que dir que...

- a. estalvia.
- b. mana.
- c. treballa.

52. Dir que algú *afluixa la corda* és el mateix que dir que...

- a. cedeix.
- b. paga.
- c. parla.

53. Dir que algú *és un cap de pardals* és el mateix que dir que és un...

- a. covard.
- b. eixelebrat.
- c. líder.

54. Si diem que algú fa alguna cosa *a tort i a dret*, volem dir que la fa...

- a. amb cura.
- b. d'amagat.
- c. sense mirar-s'hi.

53. Dir que algú *vesteix amb poca cura* és el mateix que dir que va...

- a pengim-penjam.
- b barrim-barram.
- c patim-patam.

54. Si diem que algú *fuig d'estudi*, volem dir que...

- a se'n va amb presses.
- b canvia d'actitud.
- c eludeix una qüestió.

55. Si diem que algú *remena les cireres*, volem dir que...

- a busca el consens.
- b perd el temps.
- c pren les decisions.

56. Si diem *tants caps tants barrets*, volem dir que...

- a cadascú opina diferent.
- b se sent molt de soroll.
- c tothom ha de pagar el mateix.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exàmens de certificat

C2

40. • A la necròpolis s'hi ha trobat un aixovar funerari que conté una agulla fragmentada de bronze i un _____ de collaret de pasta de vidre de color blau.

- Si hi poses un _____ d'all, el plat millorarà molt.
- Prendre-s'ho d'aquesta manera sí que és fer-ne un _____ massa.

42. • Fa tres hores que el fill del Jordi no _____ boca. En deu estar preparant alguna!

- La porta _____ una miqueta i entren els mosquits.
- Si _____ gaire, li passarà el termini de presentació.

44. • Aquell polític va insultar els opinadors que no són de la seva _____ i sintonia.

- No calla mai; té _____ per estona.
- El campaner era la persona responsable de donar _____ al rellotge de l'ajuntament cada dia.

40. • Li agrada pelar bé la poma i treure'n tot el _____ abans de menjar-se-la.

- Vam riure a _____ què vols tota la tarda. La Marta és tan divertida!
- S'havien preparat molt per fer el cim, però amb aquell mal temps no s'hi van veure amb _____.

46. • L'orquestra ha tocat una _____ que m'ha commogut profundament.

- No et fan _____ aquestes sabates? Però si et queden molt bé!
- Avui parlarem d'un home que va ser mentider, manipulador i colèric: un mala _____ anomenat Joseph Pulitzer.

47. • Vine aquest vespre a sopar, que la farem _____ una estona.

- sento _____ les finestres: deu fer una ventada molt forta.
- Aquell aire tan gèlid em feia _____ les dents.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Manuels de llengua catalana

Veus

Llibre	1	2	3
Nivell	A1	A2	B1
Any publicació	2005	2007	2008

Llibre	1	2	3
Nivell	A2	B1	B2
Any publicació	2011	2011	2014

Passos

A punt

Llibre	1	2	3	4	5	6
Nivell	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Any publicació	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (en premsa)

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Manuels de llengua catalana

Veus

Llibre	1	2	3
Nivell	A1	A2	B1
Any publicació	2005	2007	2008

Llibre	1	2	3
Nivell	A2	B1	B2
Any publicació	2011	2011	2014

Passos

A punt

Llibre	1	2	3	4	5	6
Nivell	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Any publicació	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (en premsa)

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Manuels de llengua catalana

Veus

Llibre	1	2	3
Nivell	A1	A2	B1
Any publicació	2005	2007	2008

Llibre	1	2	3
Nivell	A2	B1	B2
Any publicació	2011	2011	2014

Passos

A punt

Llibre	1	2	3	4	5	6
Nivell	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Any publicació	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (en premsa)

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Manuels de llengua catalana

Veus

Llibre	1	2	3
Nivell	A1	A2	B1
Any publicació	2005	2007	2008

Llibre	1	2	3
Nivell	A2	B1	B2
Any publicació	2011	2011	2014
Total exercicis	—	6	9

Passos

A punt

Llibre	1	2	3	4	5	6
Nivell	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Any publicació	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (en premsa)
Total exercicis	—	—	—	13	14	—

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Nivell	Llibre	Unitat	Exercici	Agrupació	Pàg.
B1 (2)	Llibre de classe	U4 (E1. A3)	—	Estats d'ànim	43
	Llibre de classe	U4 (E1. A4)	—	Sentits	46
	Quadern d'exercicis 1	U4	6	Estats d'ànim	24
	Quadern d'exercicis 3	U3	8	Actituds	23
	Quadern d'exercicis 3	U5	3	Diners i economia	32
B2 (3)	Quadern d'exercicis 1	U2	10	Família	13
	Quadern d'exercicis 2	U1	11	Accions persones	8
	Quadern d'exercicis 2	U3	7	Locucions adverbials	18
	Quadern d'exercicis 2	U4	5	Feina	23
	Quadern d'exercicis 2	U5	12	Animals	34
	Quadern d'exercicis 2	U6	13	Rapidesa	42
	Quadern d'exercicis 3	U1	1	Tarannà persona	3
	Quadern d'exercicis 3	U2	5	Frases fetes col·loquials	10
	Quadern d'exercicis 3	U6	16	Verbs <i>donar</i> , <i>deixar</i> i <i>fer</i>	44

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Nivell	Llibre	Unitat	Exercici	Agrupació	Pàg.
B2 (4)	Llibre de l'alumne	U3	D	—	52
	Llibre de l'alumne	U3	C	—	54
	Llibre de l'alumne	U4	B	—	71
	Llibre d'exercicis	U1	3, 4, 5	Feina	4
	Llibre d'exercicis	U1	7, 8	Verb <i>fer</i>	5
	Llibre d'exercicis	U2	14	Expressions vulgars	19
	Llibre d'exercicis	U2	16	Expressions vulgars	20
	Llibre d'exercicis	U3	24	Verbs	33
	Llibre d'exercicis	U6	17	Esports	75-76
	Llibre d'exercicis	U9	6	Emocions	110
C1 (5)	Llibre d'exercicis	U1	12	Parts del cos	8, 9
	Llibre d'exercicis	U1	19, 20	Actituds	12
	Llibre d'exercicis	U3	6	Escola	35
	Llibre d'exercicis	U3	32	Feina	51, 52
	Llibre d'exercicis	U5	26	—	81, 82
	Llibre d'exercicis	U6	24	Verb <i>estar</i>	95
	Llibre d'exercicis	U8	1, 2, 3	Diners	115
	Llibre d'exercicis	U8	4, 5	Diners	116
	Llibre d'exercicis	U9	2	Son	129
	Llibre d'exercicis	U9	7	Tard o d'hora	132

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Relacionar

Unitat 1, p. 4

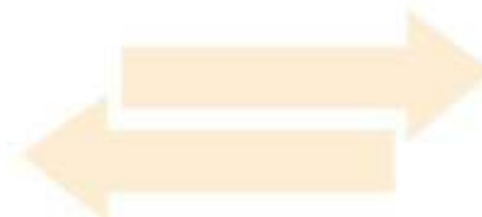
3. Relaciona els elements de les columnes.

1. Guanyar-se
2. Veure's
3. Agafar
4. Treballar
5. Fer
6. Tirar
7. Afrontar
8. Estar tocat

- a. un cop de cap
- b. les adversitats
- c. de sol a sol
- d. endavant un projecte
- e. amb cor d'alguna cosa
- f. del bolet
- g. la vida
- h. el relleu familiar

7. Relaciona les expressions amb el verb fer amb els seus sinònims.

1. fer anys
2. fer diners
3. fer un cop de cap
4. fer-se gran
5. fer cas
6. fer mala cara
7. fer la impressió

- a. obeir
- b. decidir-se
- c. mostrar desacord
- d. semblar
- e. enriquir-se
- f. complir
- g. envellir

Unitat 1, p. 5

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Relacionar

19. Classifica les expressions següents segons el significat del quadre.

Unitat 1, p. 12

1 SER UN BELLUGET

2 ENTABANAR

3 TENIR MÀ ESQUERRA

4 ESCARRASSAR-SE

☐ fer mans i mànigues	☐ ensarronar
☐ demostrar astúcia	☐ mostrar traça
☐ desviure's	☐ actuar amb diplomàcia
☐ anar en dansa	☐ tenir nervi
☐ aixecar la camisa	☐ ser un argent viu
☐ posar el coll	
☐ donar gat per llebre	
☐ suar tinta	
☐ enredar	
☐ tenir do de gents	
☐ ser el cul d'en Jaumet	

Unitat 8, p. 115

3. Relaciona les expressions sobre la posició econòmica segons el significat adequat.

1. ser ric

2. ser pobre

☐ a. anar fort d'armilla	☐ i. tenir quartos
☐ b. tenir diners llargs	☐ j. anar fluix d'armilla
☐ c. anar curt de calès	☐ k. no tenir un cèntim
☐ d. tenir on posar la mà	☐ l. nedar en l'abundància
☐ e. tenir molts pinyons	☐ m. no tenir-ne ni cinc
☐ f. viure en l'estretor	☐ n. viure amb una mà al davant i una altra al darrere
☐ g. ballar-la magra	☐ o. estar més pelat que una rata
☐ h. ballar-la grassa	

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Relacionar

Unitat 3, p. 35

6. Relaciona les expressions vinculades a l'escola amb la definició corresponent.

1. aprendre la lliçó
2. ser fet de mà de mestre
3. fer campana
4. ser un mestre de mestres
5. aprendre de lletra
6. ser un mestretites
7. a poc a poc i bona lletra
8. fer escola
9. ser un bon escolà
10. crear escola

- a. Establir uns principis o una manera de fer que els altres continuen.
- b. Tenir seguidors.
- c. No anar a escola.
- d. Presumir de saber molt d'una cosa.
- e. Saber-ne molt d'una cosa i poder ensenyar-la.
- f. Ser llest, astut.
- g. Alfabetitzar-se.
- h. Amb precaució, sense presses.
- i. Estar molt ben elaborat.
- j. Fer servir d'experiència, escarmentar-se.

Unitat 8, p. 115

1. Relaciona les expressions amb la definició corresponent.

- 1. Pagant Sant Pere canta. a. Tenir prou diners és la base per fer-ne més.
- 2. Fer un capmàs. b. Es tendeix a valorar les persones per la fortuna i posició socioeconòmica, per damunt d'altres virtuts.
- 3. Diner fa diner. c. Amb diners es pot aconseguir tot allò imaginable.
- 4. La pela és la pela. d. Pel mateix preu, s'ha de triar el millor.
- 5. Preu per preu, sabates grosses. e. Establir un preu a ull d'un conjunt de coses de diferent valor.
- 6. Tant tens, tant valis. f. Per diners, tot es pot justificar.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Completar frases

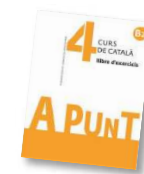

Unitat 1, p. 5

8. Completa les frases següents amb les expressions del quadre. Conjuga el verb *fer*, si cal.

fer anys | fer cas | fer diners | fer la impressió | fer mala cara | fer un cop de cap | fer-se gran

1. Ahir tu _____, et trobaves bé?
2. Tenen un restaurant a la costa i, a l'estiu, _____ sobretot amb els turistes!
3. Em _____ que avui plourà. Mira quins núvols més negres.
4. Diu que l'any que ve _____ i tindrà un fill. Fa molt temps que s'ho rumia.
5. Avui _____? Quants en feu? 25? Per molts anys!
6. En Jon, quan era petit, mai creia, mai _____ a ningú!
7. Ai, l'edat, ja _____! Recordes quan teníem 20 anys?

Unitat 6, p. 75

17. Substitueix cada expressió destacada per una del quadre. Tingues en compte que has de conjugar els verbs quan correspongui.

deixar fora de joc | cantar victòria | mirar-s'ho des de la banqueta | guanyar per golejada | ser de targeta vermella | tenir camp per córrer | ser de primera divisió | jugar en una altra lliga | fer-se un gol en pròpia porta

1. —Com has vist el debat?
—Bé, crec que encara no podem **considerar que hem guanyat** / _____ (1), tot i que el nostre candidat ha estat estratosfèric; és clar que **té un nivell superior** / _____ (2) respecte a la resta de candidats. Però més val ser cauts i guardar les celebracions per a quan sigui el moment.
—Doncs jo crec que **ha estat clarament el millor** / _____ (3), i no me'n penso estar de dir-ho, passi el que passi finalment.
2. —Reacciona, home, no **et quedis impassible** / _____ (4), que acaba d'insultar la teva germana!
—Què vols que li digui? Quan la gent és agressiva, sempre em **desmoralitza** / _____ (5), no sé mai com respondre-li.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Completar frases

Unitat 1, p. 12

6. Completa els diàlegs amb les expressions del quadre.

em bull la sang | em vaig quedar sense alè | es va desfer en plors | estic encantat de la vida |
no me'n sé avenir | se m'ha posat la pell de gallina | se'm fa un nus a la gola

1. —Ei, Joan, se't veu molt feliç des que vas mudar-te a Girona!
—I tant, amb la nova feina i el nou pis, _____.
2. —Escolta, Helena, no cal que et posis així!
—És que quan parlem de masclisme, _____!
3. — Andreu, estàs bé? Que no has dit res sortint del cinema.
—És que amb aquestes pel·lícules tan tristes _____.
4. —Quin concert més emocionant, no creus?
—Sí, _____ amb l'última cançó!
5. —No m'esperava tants retrets de la Gemma, després de tot el que hem fet per ella.
— _____, pensava que li agradaria.

20. Completa les frases amb una de les expressions de l'exercici anterior. Fes les adaptacions als temps verbals quan calgui.

1. Quines coses mereixen el nostre esforç? No és fàcil respondre aquesta pregunta. Hi ha horitzons per als quals val la pena sofrir, _____, entregar-hi fins i tot l'ànima com Faust, el pintoresc personatge de Goethe, però hi ha horitzons que no mereixen tant patiment.
2. Mai ningú no _____: ni els polítics, ni ningú. Coneixia totes les argücies i tripijocs dels qui tenien poder.
3. Deixa-ho a les seves mans; és una persona que _____ i de segur que sabrà dir tot el que convé sense que ningú no s'ofengui.
4. L'antiga ambaixadora es caracteritzava per aquella dosi d'immobilisme corporal de les persones que, en públic, disciplinen les emocions. L'actual, en canvi, _____ en tots els contextos. Quan camina, o quan entra en una reunió, gira el cap sense parar, a dreta i a esquerra, i està a l'aguait de tot el que ocorre.

Unitat 9, p. 110

Exercicis amb contingut fraseològic

Completar frases

24. Completa les frases amb les expressions locatives que hi ha al quadre. Fes les modificacions que calguin.

estar a punt
 estar a l'atur
 estar en bones mans
 estar fora de lloc
 estar al corrent
 estar a l'aguait
 estar en un carreró sense sortida
 estar en joc

- Confia en ell i deixa que ho faci com ell creu que ho ha de fer. Estigues tranquil i no pateixis que el negoci _____.
- He de parlar amb en Joan perquè el veig molt capficat buscant una solució i no s'adona que _____.
- Podeu venir a taula, el sopar ja _____.
- El comentari que em vas fer ahir _____.
Em va saber greu.
- Laura, el paquet pot arribar en qualsevol moment i jo no soc a casa. Necessito que _____.
- _____ de la situació o necessiteu que us faci un breu resum?
- Aquesta setmana han obert un procés judicial a la meva feina i el futur de l'empresa _____.
- La meva excompanya de feina _____ fins que va entrar a treballar al forn de la cantonada. Ara deu fer un mes.

Unitat 6, p. 95

2. Completa les frases amb una de les expressions del quadre. Conjuga el verb en la forma adequada.

aducar els ulls | dormir com un soc | fer venir son | ser un somiatruites | somiar despert | tenir un malson | trencar el son | venir la son | veure-hi

- L'Arnau no té problemes per dormir. Quan li _____, s'adorm de seguida.
- Aquesta nit el meu fill _____. Tenia tanta por que ha vingut a dormir al meu llit.
- Vaig veure tres cafès ahir al vespre i a l'hora d'anar a dormir no _____ fins a les cinc de la matinada.
- Si escolto aquesta música, m'adormo. No sé per què, però em _____.
- Vaig anar a dormir a les dues i aquest matí, a les set, tenia una son que no m'_____.
- No cal que parlis fluixet. En Joan _____ i no sent res.
- En Narcís _____, s'il·lusiona amb la primera idea que li ve al cap.
- Ei, Xavi, deixa de _____ i para atenció.
- Havent dinat, _____ deu minuts i després podrem continuar treballant, si no et sap greu.

Unitat 9, p. 129

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Pregunta d'elecció múltiple

12. En cada un dels grups d'exemples següents s'ha suprimit el nom d'una mateixa part del cos. Completa les frases amb el mot adequat (pot ser que necessitis la forma singular o plural, segons el cas) i relaciona cada frase amb el significat corresponent.

1. 1. A _____ clucs.	☐	a. Tolerar, deixar passar quelcom aparentant no veure-ho.
2. Tenir bon _____.	☐	b. Sense mirar els riscos que hom pot córrer.
3. Fer els _____ grossos.	☐	c. Encertar alguna cosa.
2. 1. Tenir _____ esquerra.	☐	a. Pegar-se.
2. Arribar a les _____.	☐	b. Ser molt hàbil o expert en alguna cosa.
3. Tenir-hi la _____ trencada.	☐	c. Saber fer les coses amb diplomàcia.
3. 1. Fer un cop de _____.	☐	a. Ésser lleuger, vanitós, etc.
2. No tenir ni _____ ni peus.	☐	b. No tenir lògica; ésser un disbarat.
3. Tenir el _____ ple de pardals.	☐	c. Decidir-se a fer alguna cosa.
4. 1. Estar de _____ plegats.	☐	a. Ésser l'auxiliar indispensable.
2. Estirar més el _____ que la màniga.	☐	b. Excedir-se, gastar més del compte.
3. Ser el _____ dret d'algú.	☐	c. No fer res.
5. 1. Tenir el _____ al coll.	☐	a. Equivocar-se, espifiar-la.
2. Poder-hi pujar de _____.	☐	b. Poder assegurar plenament una cosa.
3. Ficar-se de _____ a la galleda.	☐	c. Superar les dificultats d'una feina.

Unitat 1, p. 8

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Pregunta d'elecció múltiple

Unitat 3, p. 51

MODEL
EXAMEN

32. Tria l'opció correcta en cada cas.

1. Quan diem que algú és **assenyat**, volem dir que...
 - a. treu molt bones notes.
 - b. la gent l'assenyala.
 - c. és el preferit de la mestra.
 - d. té coneixement.
2. Com li diem a un amant de les lletres?
 - a. Trapella.
 - b. Setciències.
 - c. Lletraferit.
 - d. Traçut.
3. Una persona que presumeix de saber-ne molt és un...
 - a. mestretites.
 - b. llepaculs.
 - c. lletraferit.
 - d. matusser.
7. En quin d'aquests contextos és correcte l'ús de la paraula **escoltar**?
 - a. Quan gairebé s'adormia va un tro que la va desvetllar.
 - b. Sortosament el guia va el que li deia la intuïció.
 - c. Parlava tan fluix que no es va res del que deia.
 - d. Què dius? No t'he des d'aquí dalt!
8. En quin context es pot substituir la paraula **feina** per **treball**?
 - a. A les vuit surto de casa per anar a la feina.
 - b. Aquest matí tinc molt poca feina.
 - c. Començarem a fer feina quan arribi en Pere.
 - d. He trucat a l'empresa de feina temporal.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Pregunta d'elecció múltiple

MODEL EXAMEN 26. Marca l'opció correcta en cada context. En algun cas hi ha dues opcions possibles.

1. En quin d'aquests contextos pot funcionar l'expressió **fer-ne un gra massa**?

- a. La Marina sempre ho veu tot més difícil del que és, crec que
- b. Intenta-ho fer molt bé,
- c. En Josep es va agafar el comentari molt malament. Crec que
- d. Explica'ns només el que és essencial,

2. En quin d'aquests contextos pot funcionar l'expressió **anar de bòlit**?

- a. Sempre vas amunt i avall sense parar,!
- b. Has arribat molt ràpid, sí que!
- c. Vigila, heu d'anar recte i no
- d. i tot li queia de les mans.

3. Si una cosa **et fa el pes**, vol dir que...

- a. és feixuga.
- b. és fàcil.
- c. et convenç.
- d. et desagrada.

Unitat 5, p. 81

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Significat

2. Classifica les expressions sobre diners segons el seu significat.

estirar més el braç que la màniga | estrènyer el cinturó | fer pot comú | afluir la bossa | tirar la casa per la finestra |
fer guardiola | fer un extra | tenir un racó | tenir la mà foradada | afluir la mosca | gratar-se la butxaca | fer bossa

Estalviar: _____

Gastar: _____

Unitat 8, p. 135

Unitat 9, p. 132

7. Marca el requadre corresponent segons si les expressions es refereixen a una acció que es fa tard o es fa d'hora.

	TARD	AVIAT
a bona hora	☐	☐
a deshora	☐	☐
a destemps	☐	☐
a les quaranta	☐	☐
al cant del gall	☐	☐
a les tantes	☐	☐
a misses dites	☐	☐
a primera hora	☐	☐

	TARD	AVIAT
a punta de dia	☐	☐
a trenc d'alba	☐	☐
a les quinze	☐	☐
com les gallines	☐	☐
fer salat	☐	☐
fins a tres quarts de quinze	☐	☐
molt aviat	☐	☐
negra nit	☐	☐

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Significat

Unitat 1, p. 4

4. Les expressions destacades del text següent s'han canviat de lloc. Posa-les al lloc que els correspon.

La meua família sempre s'ha dedicat al mar, som pescadors. Jo havia marxat de casa als vint anys i havia anat a fer pràctiques a una multinacional a Lleida i m'hi vaig quedar. Un dia, però, em vaig aixecar i vaig decidir **afrentar moltes adversitats** (1) i deixar-ho tot per **tirar endavant** (2): el mar. I vaig tornar al poble. És una feina duríssima, i cal **agafarem el relleu** (3) perquè el mar pot ser un perill, però val la pena! Els meus avis sortien amb la barca a les cinc del matí i tornaven a les nou del vespre, cada dia, havien de **tornar als orígens** (4) per portar un sou a casa. Amb aquestes matinades, els pescadors envellien molt ràpid! A poc a poc van **fer un cop de cap** (5) una empresa de distribució de peix i marisc! Ara, el meu germà i jo (6) **estem tocats del bolet** familiar. Ja ho sé, ja ens ho diuen que som uns inconscients, que **treballar de sol a sol** (7), però ens fa molta il·lusió fer-ho!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

5. Busca una expressió del text de l'activitat anterior que equivalgui a les expressions següents.

1. Prendre una decisió: _____
2. Treballar moltes hores: _____
3. L'acció de fer-se gran: _____
4. Engagar un projecte: _____
5. Heretar una professió: _____
6. Estar bojós: _____

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Significat

C. Busca al text de l'activitat anterior les frases fetes que corresponguin a les definicions següents. Fes-ho amb un company.

riure molt:
entendre o aclarir una cosa:
encetar una conversa:
estar molt enfadat:
tornar-se boig:

dormir a conseqüència d'una borratxera:
haver de pagar un preu molt elevat:
passar una humiliació:

Unitat 3, p. 54

<<https://h5p.cat/>>

Frases fetes

Publicat per **Renée Pera** el 14 febrer 2023

Saps què signifiquen aquestes frases fetes de la pàgina 54 de l'A punt 4?

1. Pixar-se de riure:
2. Lligar caps:
3. Trencar el gel:
4. Enfilarse per les parets:
5. Beure's l'enteniment:
6. Dormir la mona:
7. (Costar/Valdre) Un ull de la cara:
8. Morir de vergonya:

Passar molta vergonya Fer un primer gest per sortir d'una situació d'incomoditat o tímidesa

Riure moltíssim Tornar-se boig Estar molt enfadat

Dormir profundament a causa de la borratxera Ser molt car

Entendre un concepte o situació

✓ Verifica

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Exercicis amb contingut fraseològic

Frases fetes (II)

Publicat per **Renée Pera** el 10 març 2023

<<https://h5p.cat/>>

Completa les oracions amb les frases fetes d'aquest altre l'exercici. Vigila amb els temps verbals.

1. Li agrada comprar joies ostentoses caríssimes, i és clar, no té mai estalvis perquè i es gasta tot el que té.
2. En Julià perquè li han cancel·lat el tren que havia d'agafar i per això arribarà tard a la funció teatral dels seus fills.
3. Ja pots proposar el que vulguis que qui en aquesta empresa és ell. Es farà el que ell digui, tant és el que vulgui l'altra gent.
4. Avui, mentre era a la biblioteca escoltant una ponència, he sentit uns roncs suaus darrere meu. M'he girat i era el senyor Joan, que ! És un vellet a qui li agrada assistir a actes públics, però sovint s'hi adorm.
5. quan ha dit a l'Andrea que es veurien després a la festa, però és que resulta que l'Andrea no en sabia res perquè era una sorpresa!
6. Volíem parlar dels regals de Reis, però i no hem pogut. Els nens entraven i sortien contínuament de l'habitació i ens haurien sentit.
7. Però com vols fer un pastís sense ous, ni farina ni sucre? Això que proposes ! No veus que no es pot fer?
8. Estàvem parlant de com solucionar el problema i de sobte la senyora de la taula del costat, que

Frases fetes (10)

Publicat per **Renée Pera** el 14 febrer 2023

Pesar figures

- Treballar al mercat venent fruita i verdura
- Ser molt exacte i específic amb el que es fa
- Fer una migdiada, endormiscar-se

Verifica

Reuse Incrusta

H-P

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesisus culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

La història del català (il·lustrada)

73 k visualitzacions • fa 2 anys

La Filòloga de Guàrdia

9,26 k subscribers

Minut	Frase feta	Context
2:36	parar els peus	Però els francs els paren els peus .
6:00	treure's de sobre	Tu et quedaràs amb les teves terres i jo me'ls trauré de sobre .
6:05	a tort i a dret	l va començar a matar a tort i a dret la gent d'Occitània.
7:08	treure les castanyes del foc	Els castellans els havien tret les castanyes del foc .
9:42	donar guerra	Havien donat guerra , literalment, durant molt de temps.
11:21	cada dos per tres	No paraven d'anar d'un extrem a un altre cada dos per tres .
12:14	a la seva bola	Clar, és que ara ens sembla estrany, però llavors d'ortografia no n'hi havia i cadascú escrivia a la seva bola .
13:04	anar-se'n a la merda	Quan el 1939 es va imposar la dictadura de Franco, tot se'n va anar a la merda , bàsicament.
14:30	pel cap baix	Com us imagineu, resumir pel cap baix 1.000 anys d'història no és gens fàcil.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Capítol 6. L'anglès i l'esperanto

2,4 k visualitzacions • fa 2 anys

Capítol 14. L'ortografia catalana és justa? | Pompeu Fabra

3,9 k visualitzacions • fa 2 anys

La Filòloga de Guàrdia

9,26 k subscriptors

Minut	Frase feta	Context
00:00	fotre gas	Fot-li gas!
00:31	haver-n'hi per parar un tren	En el nostre dia a dia, d'anglicisme n'hi ha per parar un tren .
00:38	veure's d'una hora lluny	Mentre els castellanismes es camuflen molt, als anglicismes se'ls veuen d'una hora lluny .
03:03	quatre gats	Algú sí que els hi [sic] devia fer cas, però quatre gats .

Minut	Frase feta	Context
01:49	a la babalà	Fabra ja ho veia, que les hacs no servien per a res, que la gent les ficava [sic] a la babalà .
06:23	a pastar fang	I podria haver decidit escriure-ho tot amb be alta i a pastar fang les ve baixes?

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Fragments de literatura

En aquest text, busca-hi paraules, locucions o frases fetes i anota'n la definició i sinònims.

Invasió subtil i altres contes, Pere Calders

A l'Hostal Punta Marina, de Tossa, vaig conèixer un japonès desconcertant, que no s'assemblava en cap aspecte a la idea que jo tenia formada d'aquesta mena d'orientals.

A l'hora de sopar, va asseure's a la meua taula, després de demanar-me permís sense gaire cerimònia. Em va cridar l'atenció el fet que no tenia els ulls oblics ni la pell groguenca. Al contrari: en qüestió de color tirava a galtes rosades i a cabell rossenc.

Jo estava encuriós per veure quins plats demanaria. Confesso que era una actitud pueril, esperant que encarregés plats no comuns o combinacions exòti-

entrades de conversa—, al fet que el meu interlocutor era japonès. Ell, en canvi, estava fresc com una rosa.

Jo creia que aquell home devia ésser representant o venedor d'aparells fotogràfics, o de transistors. Qui sap si de perles cultivades... Vaig provar tots aquells temes i ell els apartà amb un ample moviment del braç. "Venc sants d'Olot, jo", digué. "Encara hi ha mercat?", vaig preguntar-li. I em va dir que sí, que anava de baixa però que ell es defensava. Feia la zona sud de la Península, i va afirmar que, així que tenia un descans o venien dues festes seguides, cap a casa

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Fragments de literatura

Vaig riure, potser no **de bona gana**,
compadit de la seva innocència.

—Els **conec d'una hora lluny...** —vaig
contestar-li.

fossin peces de rellotgeria. Però no fou
pas així: l'home se servia del ganivet i la
forquilla amb una gran desimboltura, i
mastegava **a boca plena** sense complica-
cions estètiques. A mi, la veritat, em feia

manera. Però a mi em feia sentir inferior,
perquè **no sé ni un borrall de japonès**. És

interlocutor era japonès. Ell, en canvi,
estava fresc com una rosa.

vaig preguntar-li. I em va dir que sí, que
anava de baixa però que ell es defensava.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Fragments de literatura

En aquest text, busca-hi paraules, locucions o frases fetes i anota'n la definició i sinònims.

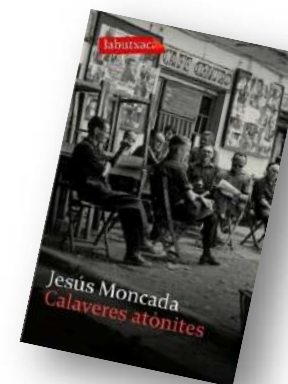
Fragment de Jesús Moncada. *Calaveres atònites*. Barcelona: La Magrana, 1999. [Adaptació]

On és Mequinensa?

Mequinensa? i acceptava a ulls clucs que l'antiga Mequinensa era, pel cap baix, el rovell de l'ou de la galàxia, el foraster intel·ligent s'hi trobava de seguida com a casa. L'acte de fe, però, no era pa i mel. Tret dels xovinistes de ferro colat, tothom admetia (remugant, és clar) un fet enquistador: la primera impressió de la vila sobre el nouvingut era poc acollidora per no titllar-la sense embuts d'hostil. A pesar de la contundència de l'últim adjectiu, encara resulta tou per aplicar-lo al meu cas. Mai no oblidaré l'esglai que va sacsejar-me quan vaig posar els peus en aquell racó de món. Va anar d'un fil que no fugís com una centella.

al migdia, jo era un xicot barceloní de vint-i-dos anys força normal, sense perdre de vista les greus reserves que aquest concepte implicava sota una dictadura militar com la que esclafava el país d'ençà de la guerra civil. Acabava de penjar un flamant títol d'advocat al menjador, al costat de la foto de boda dels pares, un lampista modest casat amb una dependenta d'una botiga de vetes i fils, i em disposava a ocupar la plaça de secretari del jutjat d'una població tot el que sabia de la qual era el que en revelava un mapa de cartografia no gaire loquaç. El signe convencional més aviat anodí, una minúscula rodona fosca situada a la confluència del Segre amb l'Ebre, em

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Fragments de literatura

Mequinensa? i acceptava a ulls clucs que l'antiga Mequinensa era, pel cap baix, el rovell de l'ou de la galàxia, el foraster intel·ligent s'hi trobava de seguida com a casa. L'acte de fe, però, no era pa i mel. Tret dels xovinistes de ferro colat, tothom admetia (remugant, és clar) un fet enquimerador: la primera impressió de la vila sobre el nouvingut era poc acollidora per no titllar-la sense embuts d'hostil. A pesar de la contundència de l'últim adjectiu, encara resulta tou per aplicar-lo al meu cas. Mai no oblidaré l'esglai que va sacsejar-me quan vaig posar els peus en aquell racó de món. Va anar d'un fil que no fugís com una centella.

re-me'l mai. Sens dubte van comprendre que el meu estat d'ànim no era, ni de bon tros, el més adient perquè el primer contacte amb la vila desconeguda, negra, desfermés en mi una passió fulminant, encisadora, cega. Jo havia patit en un girar d'ulls un enfilall d'experiències traumàtiques i n'estaven al corrent.

grés a l'administració de justícia. Deu hores després, jo era un pobre caloi atordit que feia mans i mànigues per redactar l'acta d'un judici insòlit en una sala presidida pel personatge més allunyat de la idea que jo tenia d'un jutge de pau i amb un nom, Crònides, tan sorprenent com la resta. El colofó idoni d'un

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Dies assenyalats

Enigma 5. Dites de Nadal (I)

Locucions, refranys i frases fetes

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Cal posar-hi el mot o mots que falten per completar la locució o frase feta. A més, s'ha de dir quin significat té.

Ara que s'acosta Nadal, i per Nadal, cada ovella al seu _____, és un bon moment per parlar de golafres i de poc menjadors. És una època d'excessos gastronòmics. Però amb això del menjar, tants caps, tants _____. Si som dels que mengem molt ens diran que sempre tenim _____ buit, que ens menjaríem _____ amb les banyes o que sempre ens atipem com un _____.

Però si estem desganats, ens diran que mengem com un _____.

Això sí, a la taula i al llit, al primer _____.

A veure qui de vosaltres _____ el gel i les resol totes!

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Dies assenyalats

Enigma 5. Dites de Nadal (I)

Solucionari

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Cal posar-hi el mot o mots que falten per completar la locució o frase feta. A més, s'ha de dir quin significat té.

Ara que s'acosta Nadal, i per Nadal, cada ovella al seu **corral**, és un bon moment per parlar de golafres i de poc menjadors. És una època d'excessos gastronòmics. Però amb això del menjar, tants caps, tants **barrets**.

Si som dels que mengem molt ens diran que sempre tenim **un budell / el pap** buit, que ens menjaríem **un bou** amb les banyes o que sempre ens atipem (o mengem) **com un llop / com un porc / com un lladre / com una llima / com un bou**.

Però si estem desganats, ens diran que mengem com **un pardalet / un pardal / un ocellet**.

Això sí, a la taula i al llit, al primer **crit**.

Significat

- **Per Nadal, cada ovella al seu corral** = Significa que per les festes de Nadal tot-hom procura estar amb la família, i els qui en viuen enfora solen anar-hi a passar aquells dies.
- **Tants caps tants barrets** = Dit per a indicar la disparitat d'opinions, de conveniències, de propòsits, etc., entre cadascuna i les altres.
- **Tenim un budell buit** ("estem sempre disposats a menjar") o **tenim el pap buit** ("no hem menjat").
Si diem que tenim l'estómac buit no fem cap frase feta, només constatem uns fets, que fa estona que no hem menjat, que tenim gana. *Tenir un budell buit* vol dir "tenir gana constantment".
- **A la taula i al llit, al primer crit** = refrany que significa que no cal que ens fem pregar o esperar quan ens criden a menjar o a dormir.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Dies assenyalats

Enigma 6. Dites de Nadal (II)

Locucions, refranys i frases fetes

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Cal posar-hi el mot o mots que falten per completar la locució o frase feta. A més, s'ha de dir quin significat té.

Per Nadal tots tenim la il·lusió que ens toqui la grossa, i aquest enigma va de diners (sinònims: monedes, pasta, virolla, calés, efectiu).

Francisco de Quevedo va dir “poderoso Caballero es don Dinero”. L'equivalent en català pot ser que qui paga, _____, o que pagant, sant Pere _____.
És a dir, amb diners es pot aconseguir qualsevol cosa.

Però abans que ens toqui la loteria ens haurem de _____ la butxaca.

Hi ha qui diu que com que no toca mai, sempre ens acabem agafant _____.
Però, sobretot, abans que us toqui no estireu més el braç que _____,
que si us gasteu el sou abans d'hora quedareu amb la butxaca _____.

I és que ja se sap, amb els diners no s'hi _____!

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Dies assenyalats

Enigma 6. Dites de Nadal (II)

Solucionari

Cal posar-hi el mot o mots que falten per completar la locució o frase feta. A més, s'ha de dir quin significat té.

Per Nadal tots tenim la il·lusió que ens toqui la grossa, i aquest enigma va de diners (sinònims: monedes, pasta, virolles, calés, efectiu).

Francisco de Quevedo va dir “poderoso caballero es don Dinero”. L'equivalent en català pot ser que qui paga, **mana** o pagant, sant Pere **canta**. És a dir, amb diners es pot aconseguir qualsevol cosa.

Però abans que ens toqui la loteria ens haurem de **rascar** la butxaca.

Hi ha qui diu que com que no toca mai, sempre ens acabem agafant **els dits (perdre diners en un negoci)**. Però, sobretot, abans que us toqui no estireu més el braç que **la màniga**, que si us gasteu el sou abans d'hora quedareu amb la butxaca **escurada**.

I és que ja se sap, amb els diners no s'hi **juga!**

<<https://www.upc.edu/slt/ca/apren-catala/recursos/materials-nivell-superior>>

Significat

- **Gratar i rascar** són dos verbs correctes. Podem dir **rascar-se / gratar-se** la butxaca, o gratar-se la bossa; vol dir “haver de pagar una despesa”. *Rascar* és sobretot per desprendre alguna cosa, mentre que gratar és fregar amb les ungles.
- **Agafar-s'hi els dits** = “Perdre diners en un negoci”.
- **Estirar més el braç que la màniga** = “Fer, algú, despeses superiors a les que li permet la seva situació econòmica; extralimitar-se”.
- Quedareu amb la **butxaca escurada** vol dir “sense ni un duro”. *Quedar-se amb la butxaca buida* té el sentit literal, amb no-res.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

**Expressions i locucions
en català
relatives a parts del cos**

Sprache und Kultur

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

 en un tancar i obrir d'ulls

 deixar amb la boca oberta

 anar-se'n de la llengua

 estar amb l'ai al cor

 estar-se de braços plegats

 no tenir dos dits de front

lligar caps

a cau d'orella

tenir nassos

costar un ronyó

arribar a les mans

ficar-se de peus a la galleda

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

en un tancar i obrir d'ulls

'Augen schließen und öffnen'

SIGNIFICAT *en un espai molt breu de temps*

ÀQUIVALENT *in einem Augenblick, im Handumdrehen*

EXEMPLE L'ajudant va agafar la capa blava i va cobrir el mag que, **en un tancar i obrir d'ulls**, va aparèixer a l'altra banda de l'escenari.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

anar-se'n de la llengua
'von der Zunge gehen'

U SIGNIFICAT *dir un secret o alguna cosa que no s'havia de dir*
ÀQUIVALENT *sich verplappern*

EXEMPLE La teva germana **se n'ha anat de la llengua** i m'ha explicat què et va passar ahir amb la policia.

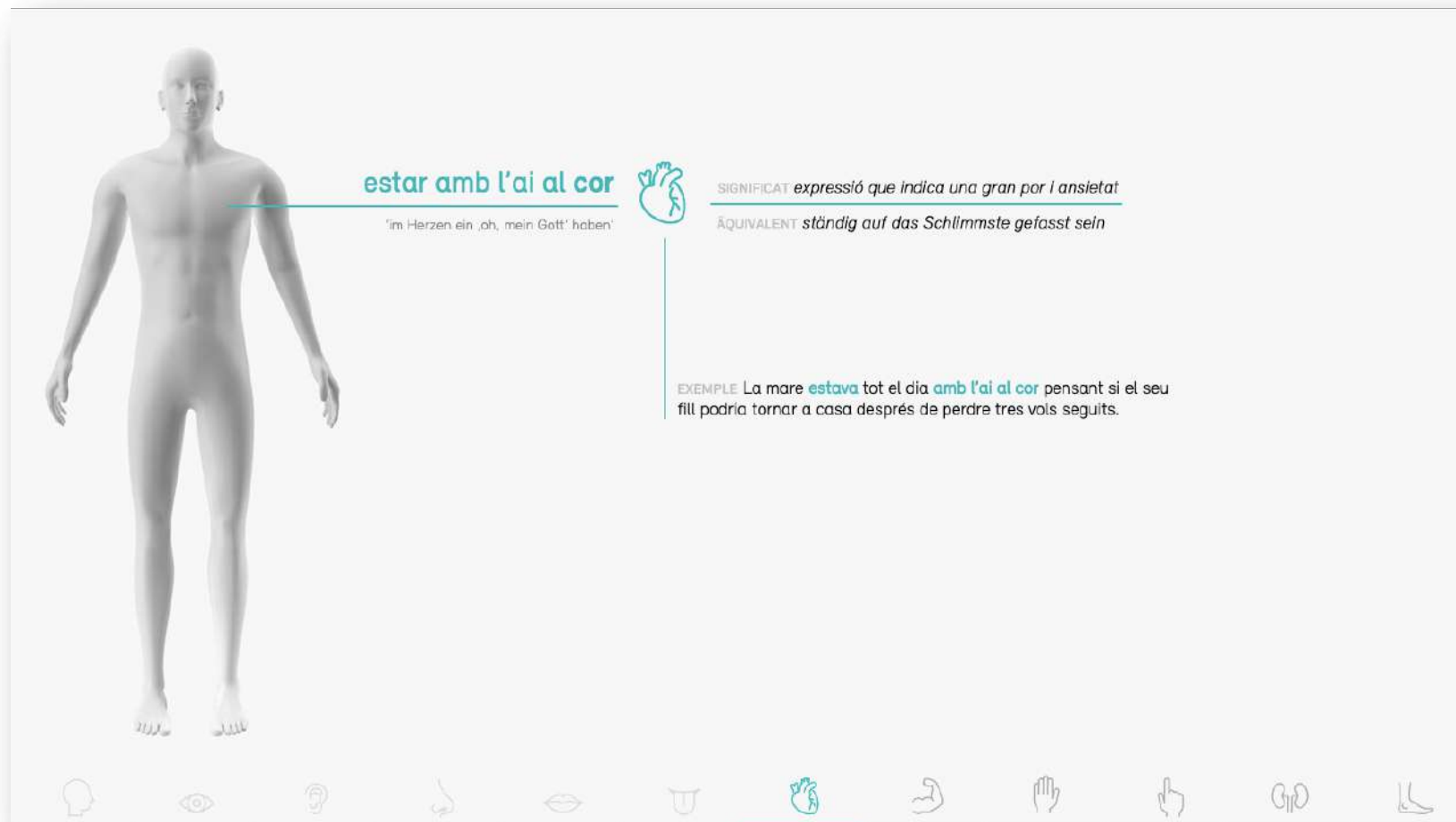
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

estar amb l'ai al cor

'im Herzen ein „oh, mein Gott“ haben

SIGNIFICAT *expressió que indica una gran por i ansietat*

ÀQUIVALENT *ständig auf das Schlimmste gefasst sein*

EXEMPLE La mare **estava** tot el dia **amb l'ai al cor** pensant si el seu fill podria tornar a casa després de perdre tres vols seguits.

Navigation icons: head, eye, ear, nose, mouth, stomach, heart (selected), hand, foot, G10, G11

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Agrupacions temàtiques

ficar-se de peus a la galleda
'die FüÙe in den Eimer stecken'

EXEMPLE Quan l'ha vista, li ha preguntat que si seria nen o nena: **s'ha ficat de peus a la galleda** perquè la Paula no està embarassada.

SIGNIFICAT *dir o fer una cosa inconvenient i que compromet*
ÀQUIVALENT *ins Fettnäpfchen treten*

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

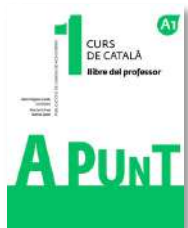
Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 7, p. 104

A. Abans de fer fer l'activitat, feu llegir als alumnes el títol de la unitat, demaneu-los si n'entenen el significat i si hi ha una expressió equivalent en la seva llengua o en altres llengües que coneguin.

7 Menjar-se el món

TASQUES INTERMÈDIES

- ▶ Explicar un plat típic
- ▶ Elaborar una dieta per a un company
- ▶ Fer la llista de la compra

TASQUES FINALS

- ▶ Elaborar el menú d'una setmana seguint una dieta saludable
- ▶ Demanar aclariments, fer comentaris i valoracions d'un plat típic

Introducció

Corpus

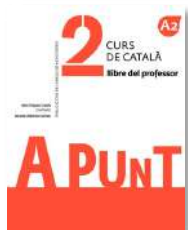
Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 9, p. 136

PUNT 2

Donar un cop de mà

EL VESTIT

L'ARRÒS

ELS ANELLS

EL PASTÍS

ELS NUVIS

EL DISCURS

ELS CONVIDATS

EL REGAL

A. Llegeix les paraules i assegura't que n'entens el significat. De totes les paraules, quina és la més representativa d'un casament? Pots afegir-ne alguna? Parla'n amb un company.

A. Abans de començar, feu que els alumnes llegeixin el títol, *Donar un cop de mà*, i demaneu-los si n'entenen el significat. Si cal, expliqueu-los que és una expressió que s'usa en un context informal i que és un sinònim d'*ajudar*.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 9, p. 140

A. Abans de començar, demaneu als alumnes que llegeixin el títol, *Allà on vas, fes com veuràs*, i expliqueu-los el significat del títol, perquè segurament el desconexaran. Demaneu-los si hi ha una expressió amb el mateix significat en les seves llengües d'origen.

PUNT SOCIOCULTURAL

ALLÀ
ON VAS,
FES COM
VEURÀS

1

Era el meu primer dia de feina i va ser molt curiós veure la cara dels meus companys quan vaig guardar la capseta embolicada que em van donar com a regal de benvinguda. "Per què no has obert el regal, Hikari?", em va preguntar la meua companya de despatx, després. Li vaig explicar que era per educació: en contextos formals, al Japó agraïm els regals que rebem, però no els obrim immediatament per no provocar una situació incòmoda si el regal no ens agrada.

Hikari, Tòquio

2

3

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 2, p. 36

PUNT 1

El futur a les teves mans

A. T'agrada saber com serà el teu futur? Coneixes aquests rituals per predir-lo? En coneixes d'altres? Parla'n amb un company.

- B. Llegeix el títol del test de més avall i digues amb què relacions l'expressió. N'hi ha alguna de semblant en les llengües que coneixes? Parla'n amb el teu company.
- C. Fes el test al teu company per saber si és supersticiós. Llegeix els resultats i busqueu les persones més supersticioses de la classe.

TOCAR FERRO!

- Trobes una oferta de viatge per al lloc on volies anar, però només queda el seient número 13.
 - a) A tu no t'hi veuran! Segur que trobaràs una oportunitat millor.
 - b) Compraràs el viatge, però t'informaràs si hi ha possibilitat de fer canvis a la reserva.
 - c) **No hi penses** i fas la reserva de seguida!
- Veus un gat negre que intueixes que vol passar per davant teu.
 - a) Canviaràs de direcció per evitar-lo i l'endemà

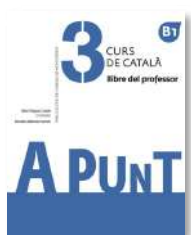
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

- B. Demaneu als alumnes que llegeixin el títol del test, *Tocar ferro!*, i pregunteu als aprenents que comentin, en parelles, amb què relacionen aquesta expressió. Feu una posada en comú i, si voleu, podeu explicar-los que és una parèmia d'origen medieval que es diu quan vols prevenir-te contra la mala sort o contra una desgràcia. Es creu, per tant, que tocar algun objecte de ferro evita que tinguis mala sort. S'explica que a l'edat mitjana, quan volies avisar algú que venien els enemics, deies aquesta expressió per indicar al company que havia d'agafar l'espasa o qualsevol arma per defensar-se d'un possible atac.

Tot seguit, feu que els alumnes comentin si en coneixen alguna de semblant en les llengües que coneixen. A continuació, feu una posada en comú i escriviu les expressions a la pissarra (o al suport que empreu). Per exemple, podeu dir que en castellà es diu *tocar madera* (en català també està acceptat *tocar fusta*, amb el mateix significat que *tocar ferro*), en anglès *knock on wood* o, en romanès, *bate în lemn*. Feu notar als alumnes que totes aquestes llengües (incloent el català), en lloc d'apel·lar al ferro, confien en la fusta per salvar-se de la malastrugança.

Si els alumnes volen conèixer més expressions, els podeu adreçar a aquesta pàgina web, la paremiologia catalana comparada digital, <https://pccd.dites.cat/> on hi ha més de 210.000 parèmies.

PUNT 1

El futur a les teves mans

- A. T'agrada saber com serà el teu futur? Coneixes aquests rituals per predir-lo? En coneixes d'altres? Parla'n amb un company.

- B. Llegeix el títol del test de més avall i digues amb què relaciones l'expressió. N'hi ha alguna de semblant en les llengües que coneixes? Parla'n amb el teu company.
- C. Fes el test al teu company per saber si és supersticiós. Llegeix els resultats i busqueu les persones més supersticioses de la classe.

TOCAR FERRO!

- Trobes una oferta de viatge per al lloc on volies anar, però només queda el seient número 13.
 - a) A tu no t'hi veuran! Segur que trobaràs una oportunitat millor.
 - b) Compraràs el viatge, però t'informaràs si hi ha possibilitat de fer canvis a la reserva.
 - c) **No hi penses** i fas la reserva de seguida!
- Veus un gat negre que intueixes que vol passar per davant teu.
 - a) Canviaràs de direcció per evitar-lo i l'endemà

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 6, p. 90

6 Tants caps, tants barrets

TASQUES INTERMÈDIES

- ▶ Participar en un programa d'opinió
- ▶ Decidir l'acte incívic que molesta més i exigir una solució
- ▶ Valorar els canvis que s'han produït a la ciutat

A. Demaneu als alumnes que es fixin en la fotografia i que comentin si saben què estan fent les persones que hi surten, quin pot ser el context, etc. Després, en parelles, feu que els alumnes llegeixin el títol de la unitat, *Tants caps, tants barrets*, i pregunteu-los si entenen què vol dir. Si no ho saben, podeu fer que busquin el significat d'aquesta expressió per internet o els podeu explicar que indica que hi ha tantes opinions com persones. Demaneu-los si hi ha una expressió similar en alguna de les llengües que coneixen.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 6, p. 96

PUNT 3

RUTINES SALUDABLES

- A. Mira els dibuixos de la infografia, llegeix el títol i comenta quina informació hi podràs trobar. Parla'n amb un company. Després llegeix els textos i comprova les vostres hipòtesis.

MATAR DOS PARDALS D'UN TRET!

Mentre planxeu, estireu la cama i feu cercles amb el peu per tal que el turmell guanyi mobilitat.

Seguiu amb la mirada el moviment de la planxa i moveu el cap a la dreta i a l'esquerra per tal de relaxar el coll, perquè les feines de casa també es poden fer amb elegància.

AVUI RECOMANEM

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 1, p. 20

1 Celebritats a l'ombra

TASQUES INTERMÈDIES

- ▶ Escriure un fil d'esdeveniments històrics
- ▶ Esbrinar el motiu que va ocasionar un canvi de plans
- ▶ Explicar les impressions que transmeten dues obres musicals

TASQUES FINALS

- ▶ Escriure la biografia d'una persona poc coneguda
- ▶ Fer una entrevista a un company per saber informació sobre la seva vida

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 5, p. 76

5 Mil paraules en una imatge

TASQUES INTERMÈDIES

- ▶ Explicar la funcionalitat del disseny d'un objecte quotidià
- ▶ Presentar el disseny de la portada d'un llibre o àlbum de música
- ▶ Elaborar un eslògan i esbrinar el producte a què fa referència

TASQUES FINALS

- ▶ Fer un anunci i enregistrar-lo
- ▶ Descriure un anunci, logotip, cartell o eslògan que t'hagi marcat.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Unitat 6, p. 92

PUNT 1

Anar fins a la quinta forca!

A. Llegeix el text i digues quina fotografia no correspon al paisatge que s'hi descriu. T'agradaria fer la ruta descrita? Per què? Parla'n amb un company.

LA SERRA DEL MONTSIÀ: UN BALCÓ CALCARI A LA MAR

Distància: 7,75 km

Dificultat tècnica: moderada

Temps: 4 hores 35 minuts

La serra del Montsià és un balcó calcari emplaçat a l'avantsala més vistosa del massís dels Ports. Aquells que optin per aguar-hi

Per la mateixa sendera que seguim, hi han transitat abans carboners, calciners i pastors. També aquells que recollien margallons per fer cabassos, o els masovers de Mata-redona —la nostra destinació—, que baixaven a Freginals per intercanviar béns. L'activitat humana en

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

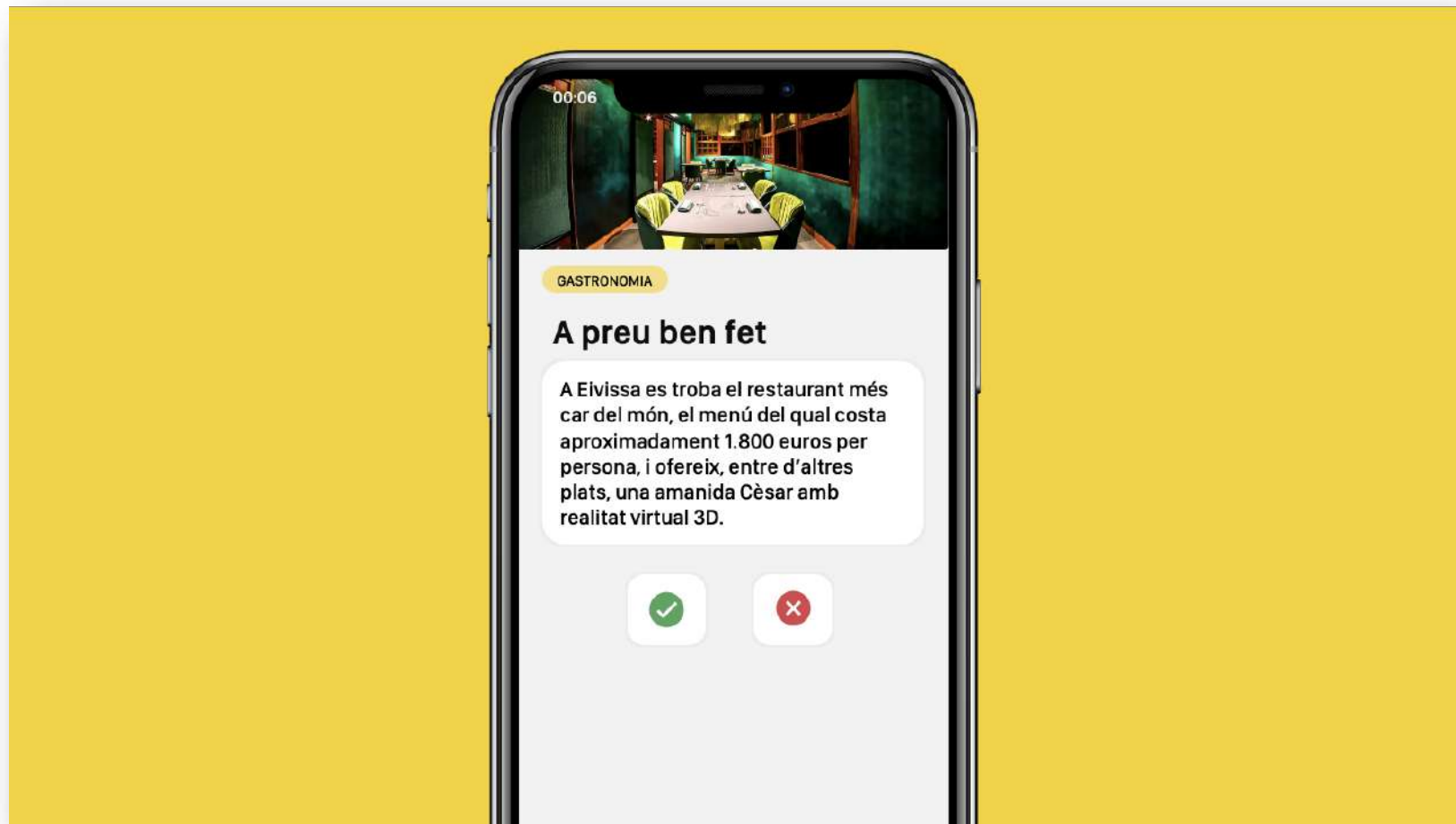
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

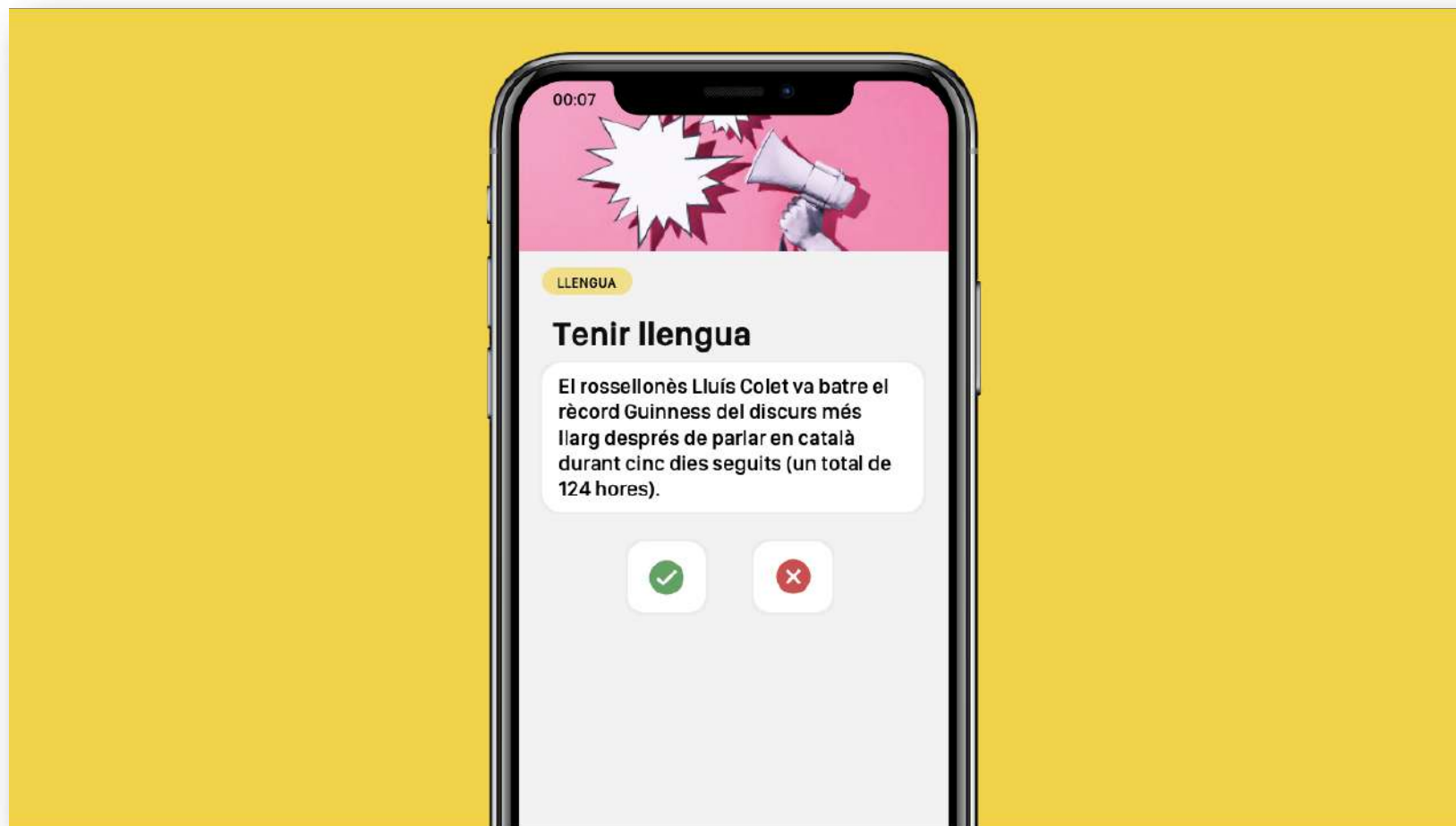
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

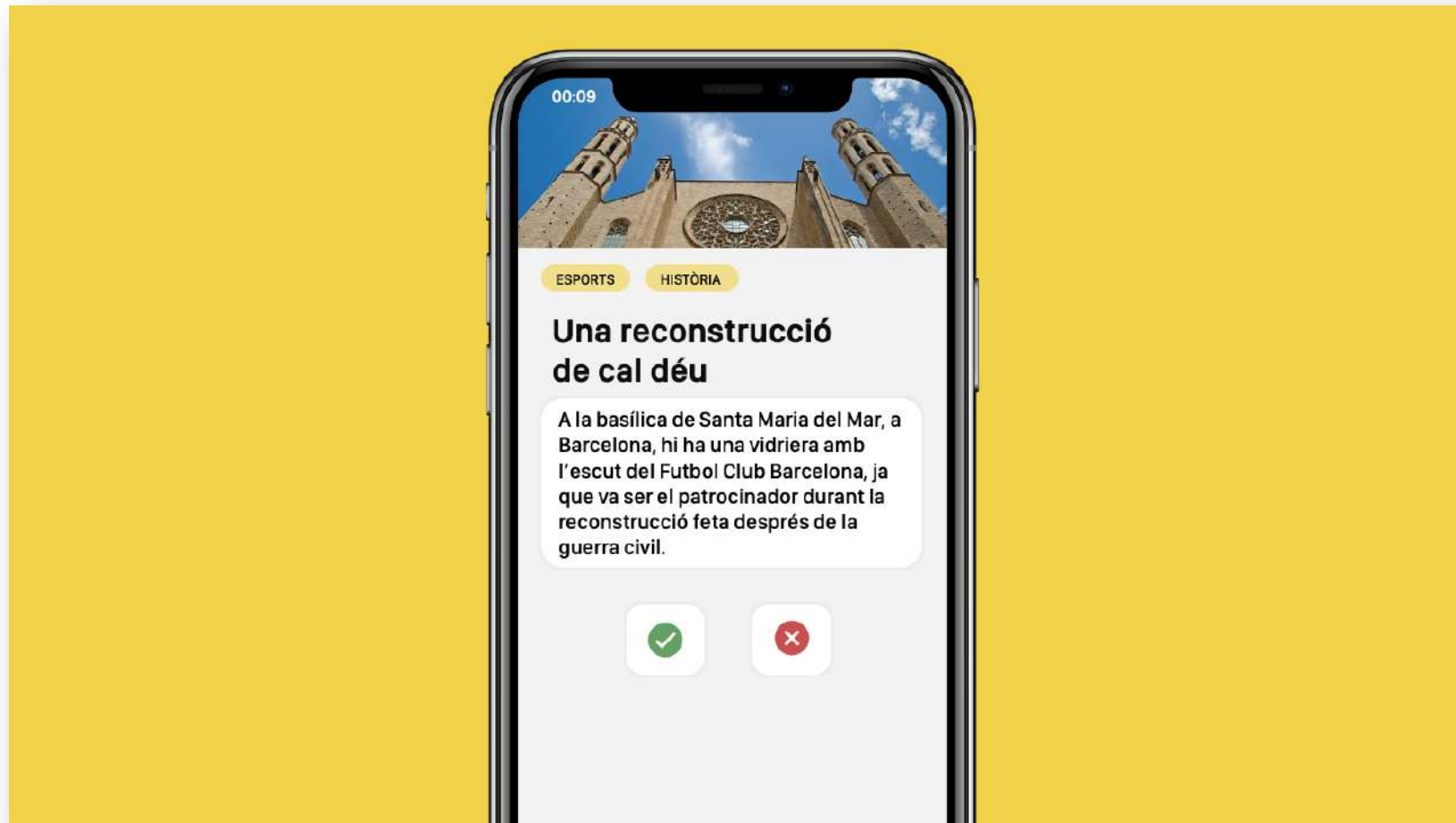
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

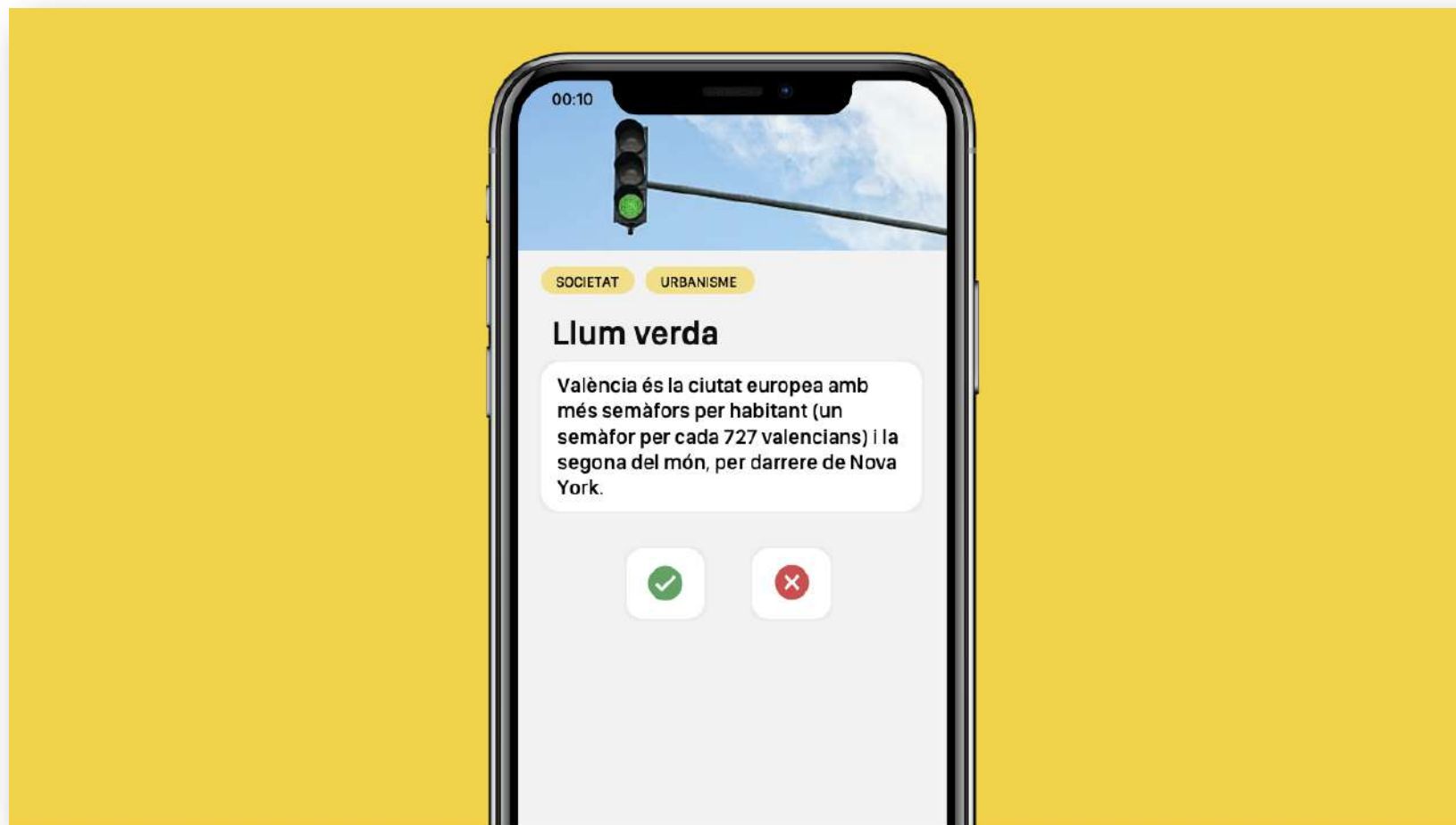
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

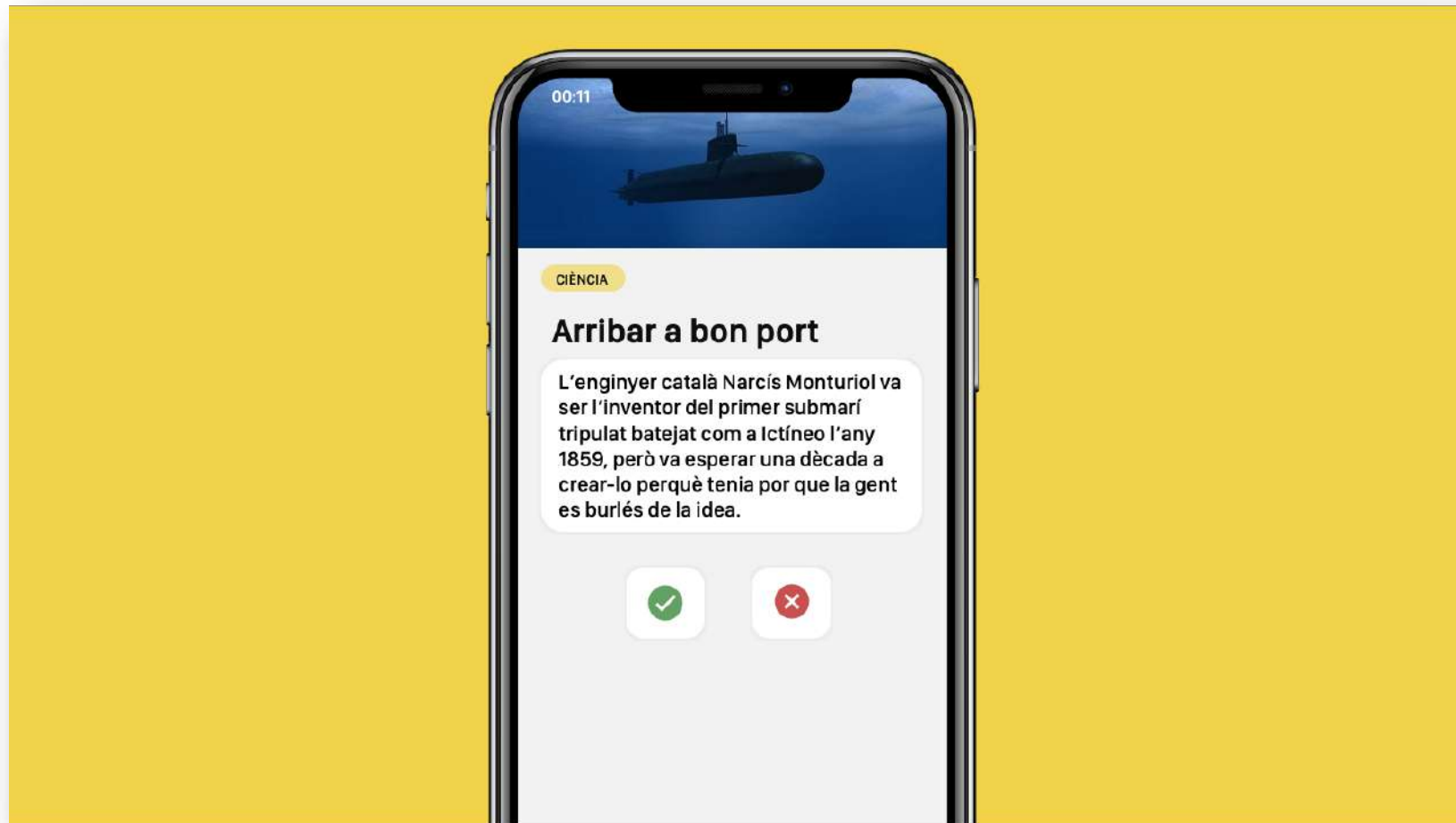
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

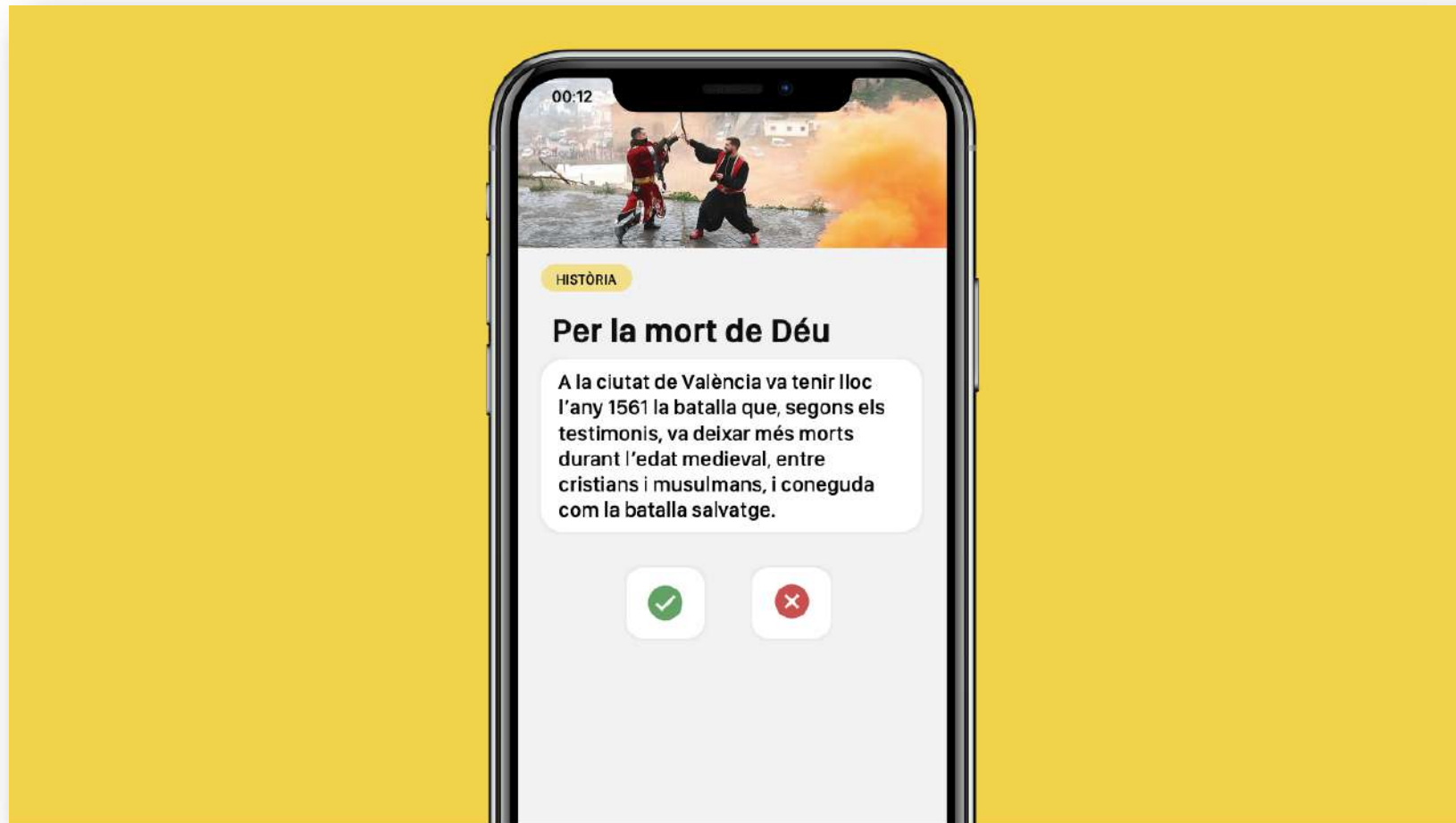
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

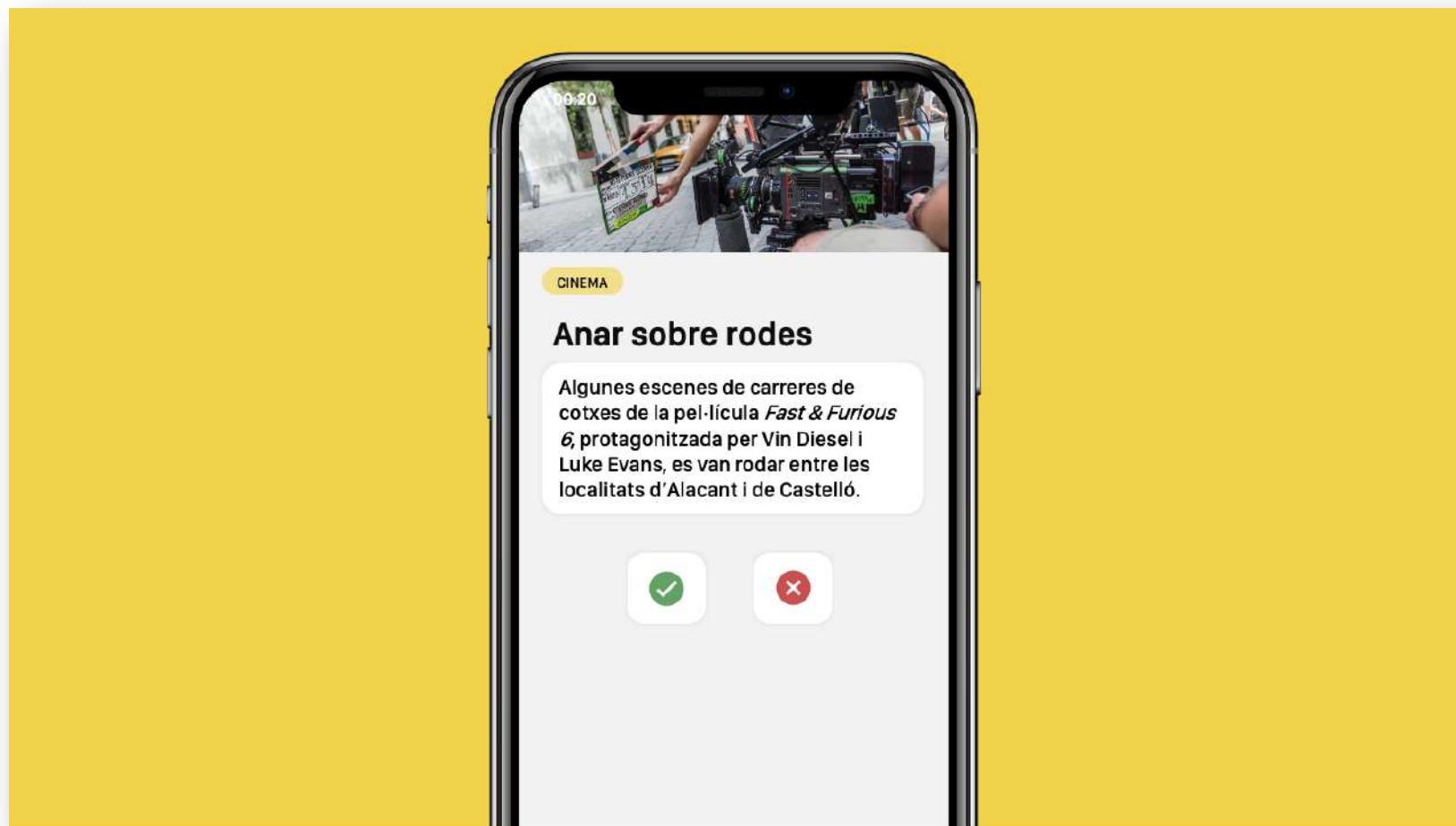
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

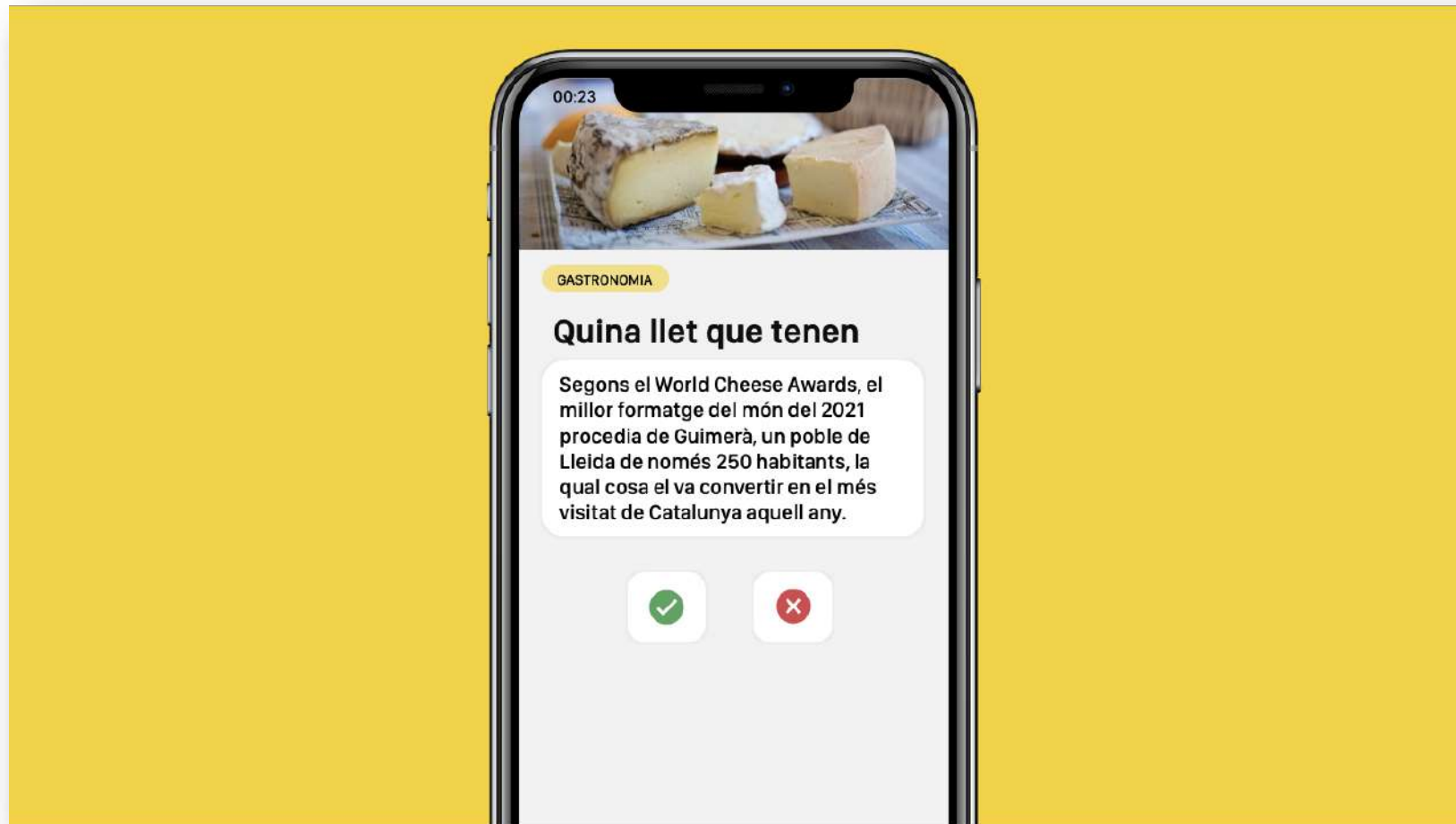
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

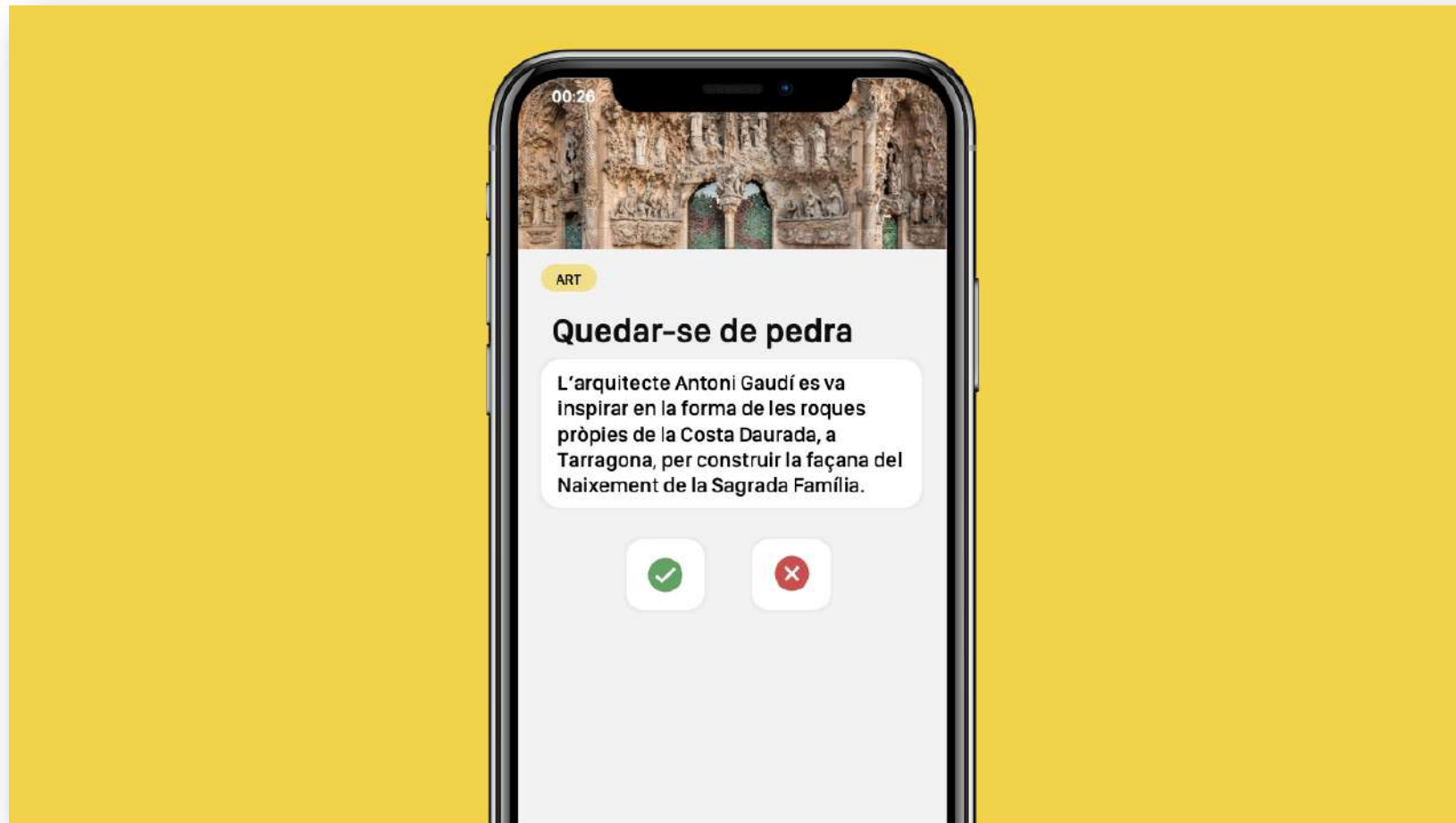
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

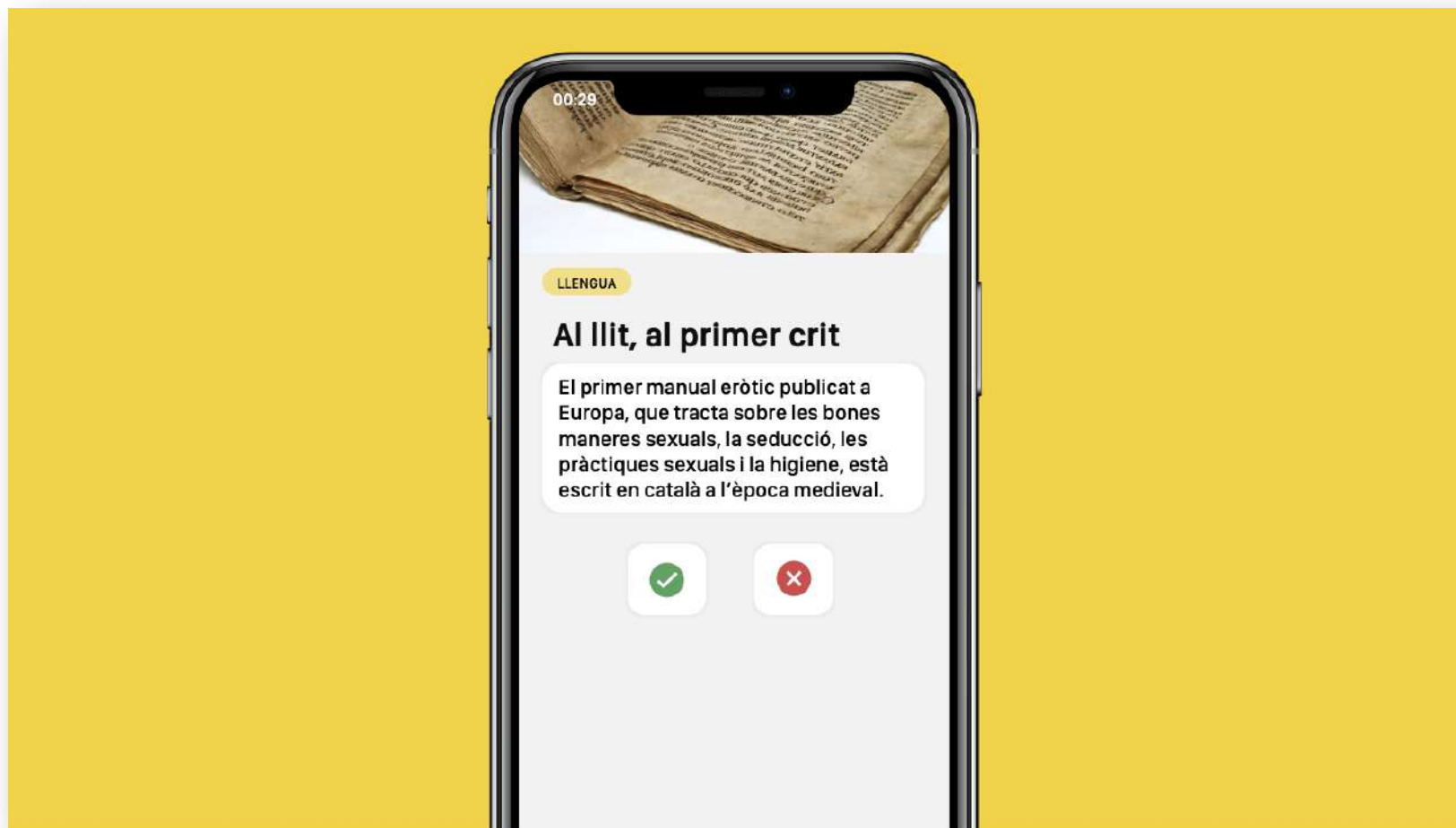
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

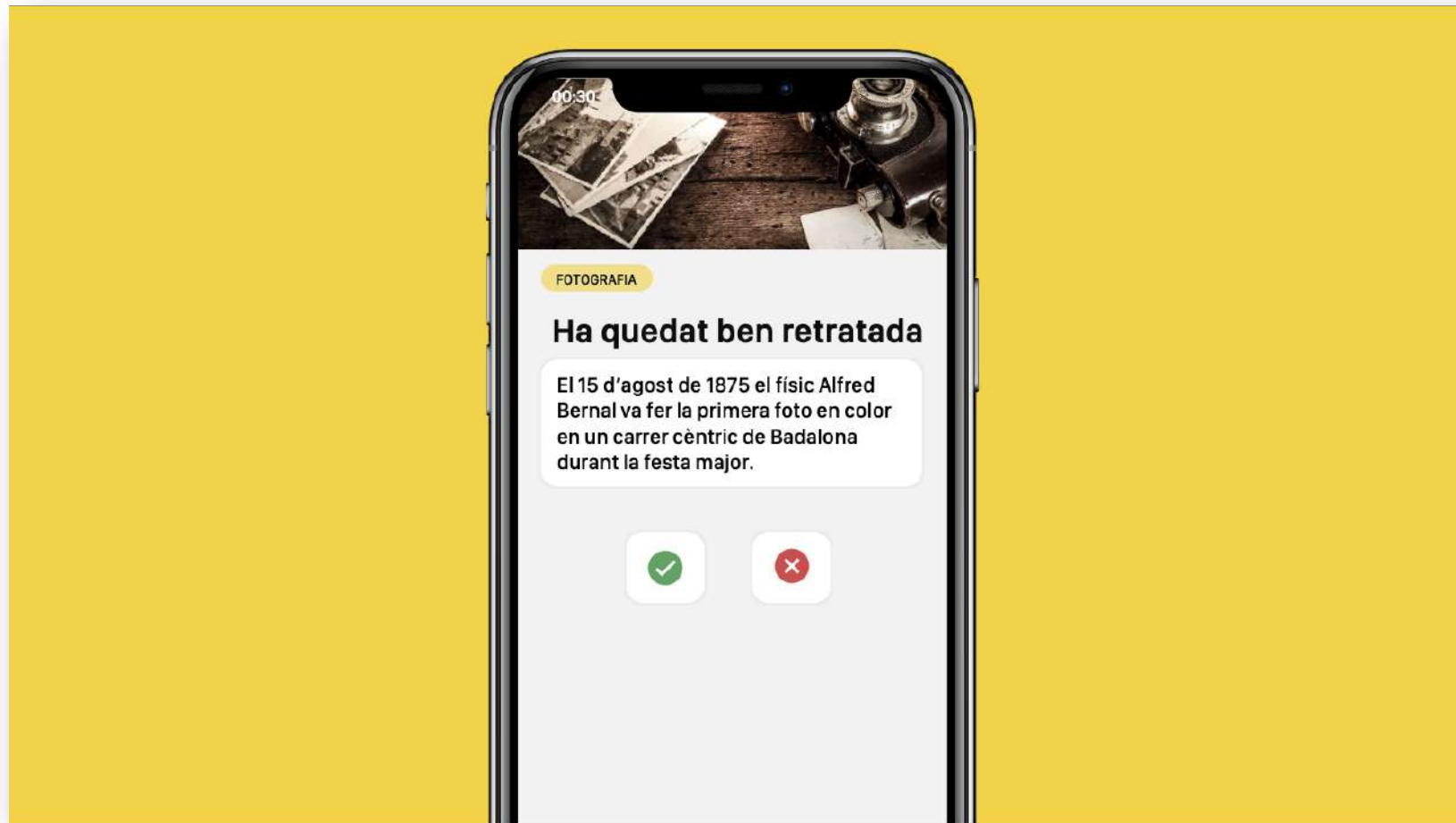
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Títols

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Titulars de premsa

ara

<https://www.ara.cat/opinio/>

El Barça Lassa fa figa a Bamberg

😊 Un 'escape room' per llepar-se'n els dits 😊

El juliol ens farà la guitza fins al final

Amb petrodòlars, Sant Pere canta (o fa recerca)

El termòmetre toca sostre, potser acompanyat d'esclafits

El blat, al sac i ben lligat

El príncep Enric afegeix llenya al foc: noves acusacions contra el seu pare, el seu germà i Camil·la

Politeisme demoscòpic: tants caps, tantes enquestes

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Titulars de premsa

EL PUNT AVUI+

<<https://www.elpuntavui.cat/opinio.html>>

El Quart constata que no **serà bufar i fer ampolles**

Baldoví **treu Rajoy de polleguera**

La llei Celaá: **gat escaldat**

Quan **es veu el llautó**

Ramon Folch i Camarasa **plega veles**

Les **llàgrimes de cocodril** d'Aguirre

La vella estratègia de **pixar fora de test**

Aragonès **obre el meló** de la malversació

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Titulars de premsa

elPeriódico

<<https://www.elperiodico.cat/ca/opinio/>>

Llum verda socialista al delicat memorial 'heretat' a la vorera de la prefectura de la Via Laietana

Dones que es munten pel·lícules

La Generalitat té por de pagar els plats trencats del toc de Brussel·les a Rajoy pels pressupostos

Montoro amenaça de tancar l'aixeta a Catalunya si incompleix la llei

Com fer burritos vegans en un tres i no res

Yolanda Díaz, arma de doble tall

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesius culturals

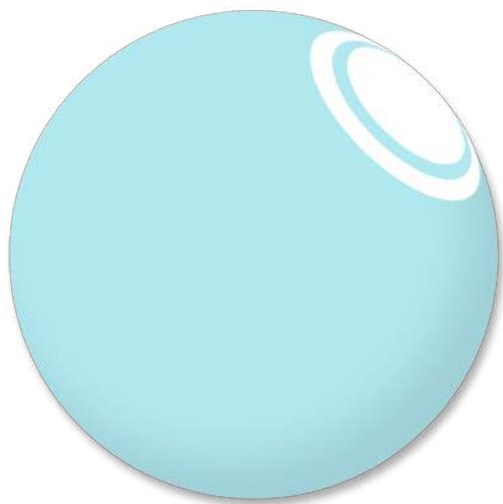
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Neologia i registre

abaixar la persiana

agafar aire

canviar el xip

carregar les piles

caure de cul

ensenyar la poteta

estirar el xiclet

fer bandera

fer cosa

fer pinya

fotre's de lloros

llançar-se (o tirar-se) a la piscina

llegir la cartilla

mirar-se el melic

moure fitxa

obrir l'aixeta

obrir el meló

obrir-se en canal

passar-s'ho pipa

picar pedra

pintar bastos

posar-se les piles

sortir de l'armari

suar tinta

tirar coets

tirar la canya

tirar milles

tocar fons

tocar la fibra

trencar el gel

trencar motlles (o motllos)

treure petroli

vendre la moto

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Neologia i registre

fer pinya *loc v*

Primera documentació: 24/11/1993

Tipus

sintagmació

Contextos

Ara, els jugadors volen **fer pinya** per recuperar un ambient que s'ha trencat des de fora i, especialment, des de dins. [Nou Diari, 24/11/1993]

La gràcia aquí és **fer pinya** amb molta més gent i aconseguir estirar el cotxe. [País km0 (La Xarxa), 22/08/2016]

Observacions Cada llengua crea metàfores d'acord amb els valors del poble que la parla. L'expressió *fer pinya* fa referència al món casteller, on la *pinya* designa el conjunt de persones que recolzen la base d'un castell. A partir d'aquí hi ha hagut una ampliació semàntica: no sols té a veure amb el món folklòric dels castells, sinó també amb qualsevol àmbit en què se sumen els esforços de moltes persones per tal d'ajudar-se mútuament a assolir una fita determinada. A més, el sintagma *formar una pinya*, que recull el DIEC2 dins de l'accepció de *pinya* definida com a 'conjunt de persones o coses unides o agregades estretament', no deixa de ser una variant de la locució verbal *fer pinya*.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Neologia i registre

vendre la moto *loc v*

Primera documentació: 1/03/2002

Tipus	sintagmació
Contextos	<p>Ara bé, la solució no és que el PP aprofiti l'avinentsa per vendre la moto de l'Església catòlica entre els ciutadans joves, o que el PSOE vagi pels carrers cridant papus i faci ressorgir el fantasma de l'anticlericalisme simplificador i empobridor. [Avui, 17/07/2003]</p> <p>Mai com ara no hi havia hagut tants professionals amb capacitat per exercir l'ofici d'arquitecte (o el de metge, o el d'advocat), assumint riscos i desenvolupant el seu ofici, fent el que cal fer sense intentar vendre la moto . [Ara, 6/10/2021]</p>

Observacions Quan algú enganya una persona abusant de la seva credulitat, de la seva poca fe o del seu poc coneixement, en català es poden fer servir verbs com *albardar*, *embacinar*, *engalipar*, *ensarronar*, *entabonar* o *trompar*. I, evidentment, també trobem moltes expressions que volen dir el mateix: *aixecar la camisa*, *amagar l'ou*, *fer beure a galet*, *fregir-la a algú*, *donar (o vendre) gat per llebre* o *garsa per perdiu* o *garsa per colom*, etc. Col·loquialment, també podem utilitzar la locució *vendre la moto* (també *vendre motos*, però molt menys freqüent en l'ús), que hem calcat del castellà, i que ja està diccionaritzada en aquesta llengua. Així doncs, *vendre la moto* significa enganyar algú fent creure que tal cosa és una altra de qualitat inferior i que se li assembla, i, per tant, suggerint-li que és una gran idea o oportunitat. Generalment, qui intenta vendre la moto, ho fa amb molta retòrica, amb bones paraules, per tractar de convèncer l'altra part.

L'origen d'aquesta expressió l'hem de trobar en una estratègia, una mica matussera, per treure un benefici econòmic, encara que sigui poc: vendre una moto —sovint vella però que encara funciona— reparada de manera superficial abans que quedi feta una andròmina. Així doncs, qui ven la moto és realment qui en surt guanyant, d'aquesta situació, i no pas el comprador, que se l'ha deixat vendre.

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Neologia i registre

14. Completa les frases amb les paraules del quadre.

mal rotllo | el camp | cagat | merda | els collons | pels collons | de pet | collonada | emmerdat | un gec

1. —No vaig entrar a la cova perquè no vaig voler.
—Segur! El que passa és que estaves
2. Fot d'aquí i no em molestis més!
3. Joan, no em toquis més que avui no tinc gaire paciència!
4. —Haurem d'entrar a veure el mort al tanatori.
—No fotis! A mi em fa
5. Aquests delinqüents aniran a la presó perquè ja han comès un munt de robatoris.
6. Ara no podem fer res més perquè estem fins al coll. O sigui que haurem de treballar més hores i acabar la feina.
7. Tu no li has fet gaire cas, però el que li ha passat a la Lluïsa no és cap
És un problema ben gros.
8. —Vaig dur el quadre a la botiga d'antiguitats i em van dir que no tenia cap valor.
—Ja t'ho vaig dir que no valia una
9. —A vegades li fotria d'hòsties al Lluís.
—Sí, jo també. És un impertinent, un insolent i un petulant.
10. —I com és que l'Albert treballa fins tan tard a l'estudi del Pep?
—Es veu que el Pep li va deixar diners i ara fa tot el que li diu.
—Pobre Albert! El Pep el té ben agafat

Unitat 2, p. 19

estar cagat -ada
fotre el camp
tocar els collons
fer mal rotllo
(anar) de pet
estar emmerdat -ada fins al coll
no valer una merda
tenir agafat -ada pels collons

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Neologia i registre

16. Relaciona les expressions vulgars destacades amb l'expressió en registre més formal.

1. Ajuda'm a despenjar el quadre, **collons!**
 2. Que et dic que no, que **jo passo!**
 3. **Estic cagat.**
 4. No siguis **imbècil** i ajuda'm!
 5. Que et dic que no, que **foto el camp.**
 6. No em **toquis els collons!**
 7. Però és que em fa molt **mal rotllo.**
 8. Si ens enganxen, ens **foten** a la presó de pet.
 9. Doncs ara **et fots.**
 10. Ara ja estem **emmerdats fins al coll.**
 11. Mira que **palmar-la** just aquesta nit
 12. Calla, que no és cap **collonada!**
 13. Aquesta mamarratxada de quadre no val **una merda.**
 14. A vegades **et fotria un gec d'hòsties.**
 15. Et tinc **agafat pels pebrots.**
- a. molestis
- b. babau
- c. jo no ho vull
- d. mala espina
- e. posen
- f. involucrats del tot
- g. t'aguantes
- h. sota control
- i. me'n vaig
- j. morir
- k. bajanada
- l. res
- m. tinc molta por
- n. t'apallissaria
- o. renoi

Unitat 2, p. 20

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Vídeos a la xarxa

Fragments de literatura

Dies assenyalats

Agrupacions temàtiques

Títols

Titulars de premsa

Neologia i registre

Adhesisus culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Adhesius culturals

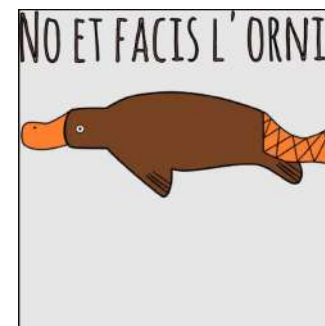
Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Adhesius culturals

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

ANIMALS

**ESTATS
D'ÀNIM**

NÚMEROS

DINERS

**PARTS
DEL COS**

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

formal

neutre

informal

*dinyar-la
estirar la pota
expirar
fer l'ànec
finar
morir
palmar-la
petar
quedar-s'hi
traspasar*

*anar-se'n
comes ajudeu-me
marxar
plegar veles
tocar el dos*

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

formal

NEUTRE

informal

dinyar-la
estirar la pota
expirar
fer l'ànec
finar
MORIR
palmar-la
petar
quedar-s'hi
traspasar

ANAR-SE'N
comes ajudeu-me
MARXAR
plegar veles
tocar el dos

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

*tallar el bacallà
tenir la mà foradada
tocar el dos
treure foc pels queixals*

lletra a

lletra t

*amb tots els ets i els uts
agafar amb els pixats al ventre
al peu de la lletra
anar-se'n en orris
aixecar la camisa
a tort i a dret*

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

*tallar el bacallà
tenir la mà foradada
tocar el dos
treure foc pels queixals*

lletra a

lletra t

*amb tots els ets i els uts
agafar amb els pixats al ventre
al peu de la lletra
anar-se'n en orris
aixecar la camisa
a tort i a dret*

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

per **TEMÀTICA**

per **LLETRA**

per **ESTRUCTURA FORMAL**

*de calaix
de valent
de trinca
de pa sucat amb oli
de ca l'ample
de mira'm i no em toquis*

verb fer / donar

*fer l'orni
fer aigües
fer la seva
fer el préssec
fer campana
fer la viu-viu*

*donar carbassa
donar peixet
donar paraula
donar gat per llebre
donar l'esquena
donar la llauna*

locució de + SN/SAdj

reduplicacions

*nyigui-nyogui
pengim-penjam
xino-xano
caixa o faixa*

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Recursos

Part lexicogràfica: com busquem el significat de les frases fetes?

DEIEC Diccionari Essencial de la Llengua Catalana

<<https://deiec.iec.cat/>>

pèl *m.* (*pèls*)

[Mostra la presentació sintètica ▶](#)

Ha anat d'un pèl que no caiguessis.

d'un pèl *loc. adv.*

1 [LC] [Guanyar] a l'últim moment o per un marge molt estret. ■ *El finlandès ha guanyat la cursa d'un pèl.*

pèl de seda [o **pèl de cuca**] *loc. nom.*

1 [AGP] [IT] [AGF] Fibra molt resistent i brillant que s'usa per a lligar un ham a un ormeig de pesca.

pèl moixí *loc. nom.*

▶ 1 [LC] Pèl suau i curt com el que surt en néixer la barba. ■ *Té pèl moixí sobre el llavi.*

pèls als ous *loc. nom.*

1 [LC] Pretextos fútils. ● *cercar pèls als ous, trobar pèls als ous* ⊖ ■ *Busca pèls als ous perquè sí.*

posar els pèls de punta *loc. v.*

1 [LC] *Esgarrifar 2.7.* ■ *Aquesta història posa els pèls de punta a qualsevol. Aquest documental sobre l'explotació infantil posa els pèls de punta.* ⊖

sense pèls a la llengua *loc. adv.*

1 [LC] [Parlar] dient les coses clares. ■ *Els va dir sense pèls a la llengua què pensava d'ells.*

tenir els pèls de punta *loc. v.*

1 [LC] Estar esgarrifat. ■ *Després de la història que ens ha explicat encara tinc els pèls de punta.*

tenir pèls a la llengua *loc. v.*

1 [LC] [Sovint modificada per l'adverbi *no* o bé constituint una oració interrogativa donant entenent que la resposta és negativa.] ⊖ *Tenir escúpol de parlar clarament.* ■ *No tenia pèls a la llengua: deia les coses més ferotges amb un aire de total indiferència. Penses que tinc pèls a la llengua?; li diré ben bé què opino de tot plegat.* ⊖

Introducció

Corpus

Propostes d'activitats

Conclusions

Recursos

Part lexicogràfica: com busquem el significat de les frases fetes?

DEIEC Diccionari Essencial de la Llengua Catalana

<<https://deiec.iec.cat/>>

figa *f.* (*figues*)

[Mostra la presentació sintètica ▶](#)

1 [LC] Infructescència de la figuera, en forma de pera, ampla i arrodonida a la base i més estreta a la part del peduncle, tova, de polpa carnosa i dolça, vermellosa o blanquinosa, a l'interior de la qual hi ha inserits innombrables fruits simples petitíssims, i coberta d'una pell verdosa o morada. ● *collir figues, abastar figues, agafar figues, llevar figues, assecar figues, pa de figa* ◆ *figa seca, figa secallona, figa hivernenca* ⊖ ■ *La figuera ja tenia pàmpols grocs i les figues eren dolces com la mel. Un timbarro de pa és més passador si hom l'unta amb tomàquet, mel, mantega o figa.* ⊖

2 [LC] **VULG.** *Vulva* **1.** ■ *Deia que tenia els pèls de la figa rojos.*

ésser figues d'un altre paner *loc. v.*

1 [LC] Ésser d'una mena diferent d'allò de què s'estava parlant. ■ *Que hom sigui escoltat, que es redactin i s'elaborin les lleis d'una manera democràtica ja són figues d'un altre paner.*

fer figa *loc. v.*

1 [LC] [Algú, una part del cos, una facultat, un sistema, un aparell] perdre eficàcia en el desenvolupament de la seva funció. ◆ *les cames fer figa* ⊖ ■ *La torxa ja feia figa.*

fer la figa *loc. v.*

1 [LC] Fer un gest d'escarni consistent a dreçar el puny clos amb la punta del dit gros sortint entre el dit índex i el del mig. ■ *No havien girat l'esquena, que ja els feia la figa amb la mà.*

figa de moro [o **figa de pala**] *loc. nom.*

1 [LC] [BOS] [AGA] Fruit comestible de la figuera de moro, oblong, cobert de punxes i de color vermellós quan és madur. ■ *Vam anar a omplir una galleda de figues de moro.*

figa tova *loc. adj.*

1 [LC] *Fleuma* **1.1.** ■ —*Llegeix —va fer el pare, impacient i decebut per tenir un fill tan figa tova. Volen un comissari que no sigui un figa tova.* ⊖

mitja figa mig raïm *loc. adj.*

1 [LC] [Persona, cosa] caracteritzada per la indeterminació. ■ *Té els ulls mitja figa mig raïm i un nas grosser.*

